

Resolucija udeležencev pohoda na Zilji

Udeleženci pohoda opozarjamo javnost na trenutno stanje na Koroškem, ko z uradne strani vedno spet ponavljajo neresnične trditve o „rešenem“ manjšinskem vprašanju in o „izpolnjenih“ določilih člena sedem — dejansko pa se je položaj manjšine z zadnjo zakonodajo bistveno poslabšal. Ta pohod je znak solidarnosti med koroškimi Slovenci, od tistih, ki so jih s sedanjo zakonodajo še priznali, in do onih, ki so bili s to zakonodajo oropani vseh pravic in narodno gledano izbrisani. Prav tako pa znak solidarnosti med pripadniki obeh narodov na Koroškem, ki se skupaj borita proti zoževanju demokratičnih pravic v Avstriji.

Nikjer v Evropi ni toliko političnih procesov kot v Avstriji proti koroškimi Slovencem. Ti procesi

pomenijo hudo kršitev človekovih pravic in dejansko zožujejo demokratične pravice v Avstriji.

Bela knjiga, ki jo je izdal urad zveznega kancelarja, je navaden propagandni papir, ki naj v domači in mednarodni javnosti opraviči zavoženo manjšinsko politiko Avstrije. Vrh tega ima ta papir tudi nalogo, da odvrča od problemov južne Koroške. Eden od temeljnih problemov je brez dvoma gospodarska nerazvitost južne Koroške.

Ne nazadnje je današnji pohod znak solidarnosti s Slovenci v Ziljski dolini, za katere nekateri vidni koroški politiki trdijo, da jih ni več.

Naš pohod ni namenjen ustvarjanju nemira na Koroškem, temveč je akt, s katerim se poslužujemo pravice, ki nam jih daje avstrijska ustava, in s katerim hočemo ponovno opozoriti domačo

in mednarodno javnost, da novi zakoni nikakor ne pomenijo izpolnitev člena 7, temveč so poskus grobe enostranske kršitve mednarodnega dokumenta, na katerem temelji druga avstrijska republika.

Udeleženci tega solidarnostnega pohoda smo solidarni s tistimi nemško- in slovenskogovorečimi državljani, ki so jih avstrijske oblasti postavile pred sodišče in jim uprizarjajo politične procese.

Radi bi ob tej priliki ponovno opozorili koroške in avstrijske politike, predvsem pa zveznega kancelarja Kreiskega, da koroški Slovenci hočemo in želimo enakopravnega pogajanja brez ultimativ in predpogojev, kajti gre za izpolnitev člena 7, ki je bil sprejet v državno pogodbo, da garantira slovenski in hrvaški narodni manjšini v Avstriji enakopravnost in obstoj.

Ganljiv sprejem Podjunčanov in Rožanov na Brdu

Ganljiv sprejem so doživeli udeleženci nedeljskega pohoda na Ziljo na svojem cilju na Brdu pri Šmohorju. Slovenski rojaki iz Rožan in Podjune so v gostilnah kaj kmalu postali domači z domačini, ki so bili veseli, da jih kdo pride obiskat v te oddaljene in osamljene kraje. V imenu domačinov je pozdravil demonstrante kmet Franc Wutti. Na kratko je predstavil svoj kraj, dejal, da tu še veliko ljudi govori slovensko doma, da pa je žal kulturno življenje precej zamrlo in da ga bo treba poživiti. Vabil je demonstrante, naj večkrat pridejo k njim v te lepe kraje, vsem, ki so prišli, pa je dejal: „Pomagajte nam!“

Pomoči so ti kraji res potrebni. Kajti gospodarsko niso zakoreninjeni, od prometa precej odcepljeni, turizma ni preveč, predvsem pa ziljski Slovenci niso deležni niti tistih malenkostnih določil vsaj papirnate manjšinske zaščite, ki velja za nekatere druge kraje dvojezičnega ozemlja. Zanimarjali pa sta Ziljo dolgo časa tudi osrednji organizaciji koroških Slovencev.

Predsednik NSKS dr. Matevž Grilc je nato dejal, da bi vsakdo od udeležencev pohoda na Ziljo danes raje sedel v topli sobi, vendar sili resnost položaja vse tudi k takim nenavadnim akcijam. Dejal je, da živijo Slovenci od Djekš do Jezerskega vrha, od Labota pa do Šmohorja skozi 1400 let, četudi nekateri želijo njihovo smrt, predvsem pa, da živijo tu v Ziljski dolini, četudi je avstrijska vlada zbrisala na papirju to dolino z dvojezičnega ozemlja. Dr. Grilc je dejal, da se bo boj nadaljeval kljub dnevnim zasledovanjem in zasliševanjem po policiji, kljub 30 sodnijskim postopkom proti slovenskim aktivistom. Vse to dela ista policija, ki je leta 1972 asistiral podiralcem dvojezičnih napisov.

● Ganljivo je bilo nato gledati, ka-

- ko je Grilcu nato izročil ziljski kmet Niko Kriegl iz Zahomca
- šop ziljskih nageljnov v znak povezanosti ziljskih Slovencev s svojim vodstvom. Tak šopek
- je nato dobil tudi dr. Franci

- Zwitter, predsednik ZSO, ki je govoril za dr. Grilcem.

Dr. Zwitter, sam rojen Ziljan, je spregovoril Ziljanom v ziljskem narečju. Že narečje samo, fonetsko zelo bogato, polno vokalov in zelo

stilnih na Brdu z domačini. Bilo je prijetno gledati samorastniške tipe, kako so sedeli pri mizah, po slovensko v narečju kvartali, se čez nekaj časa malo sprli ter zopet po slovensko kvartopirili dalje.

Na vožnji na Ziljo ter pozorni poslušalci na trgu na Brdu. Niko Kriegl preda dr. Grilcu šopek rož.

Nekateri se kar niso mogli dovolj naslišati ziljščine. Pa tudi domačini so udeležence pohoda prisrčno sprejeli v gostilnah. Skoro vsak je znal slovensko in to tudi pokazal. Celo krajevni žandar je v lepi slovenščini skušal snubiti lepo Podjunčanko. Da je bilo vse zaokroženo, je pogledal v gostilni mimo še krajevni poglavar Abwehrkämpferjev ter pokusil klobaso, ki so jih delili po končani manifestaciji demonstrantom za okrepčilo.

Objavljene razprave o manjšini

Dve knjigi v nemščini o manjšinskem vprašanju sta v zadnjih tednih bili na Dunaju predstavljeni tisku: „Raumplanungsgespräch Südkärnten“, katere motor je bil dipl. inž. Wolfgang, ki je knjigo tudi uredil, ter „Österreich und seine Slowenen“ univerzitetnih asistentov dr. Hannsa Haasa ter dr. Karla Stuhlpfarrerja. Obe knjigi obdelujeta deloma še docela neobdelan teren in objavljata doslej nepoznane dokumente.

Na predstavitvi svoje knjige sta dr. Haas in dr. Stuhlpfarrer na tiskovni konferenci zavzela tudi obširno stališče do manjšinskega vprašanja nasploh. O zakonu o narodnih skupnostih sta dejala, da je torso, torej brez najvažnejših udov. To pa zaradi tega, ker ne zajame šolske problematike, določila uradnega in sodnega zakona pa so poslabšala prejšnji položaj. Manjšinska politika socialistične vlade ni toliko nacionalistična, temveč predvsem oportunistična. Raziskava obeh avtorjev se v prvi vrsti opira na dokumente. Le-ti pa so deloma nepopolni, in sicer predvsem po krivdi koroškega deželnega arhiva, tiste obskurne ustanove, ki količkaj kritičnim zgo-

dovinarjem, ki pač Wuttejevih „spoznanj“ o abwehrkampfu ne vzamejo kot neke vrste sveto pismo, v katerega je pač treba verjeti in katero se ne da korigirati. Ta ustanova pa se financira prav tako z davčnimi prispevki tudi koroških Slovencev. Avtorja prideta v zadnjem poglavju do zaključka: „Neizpolnjena rešitev“ se glasi poglavje. K tako imenovani „beli knjigi“ urada zveznega kancelarja k manjšinskemu vprašanju sta dejala, da to ni „Weißbuch“ temveč „Weißmachbuch“.

Zadnja vest:

USTAVNO SODIŠČE SPOZNALO, DA JE ŽANDARMERIJA RAVNALA PROTIZAKONITO

Ustavno sodišče je spoznalo, da je žandarmerija 8. avgusta lani ob znanih dogodkih v Škocjanu in Sinči vasi, ko so aretirali 26 Slovencev, ravnala protizakonito: ustavno sodišče je dalo pritožbi odvetnika dr. Janka Tischlerja prav in ugotovilo, da je bil, ko so ga prijeli, podvržen nečloveškemu in poniževalnemu ravnanju. Žandarmerija je pravdo izgubila. Več prihodnjič.

Hrvaški asimilanti: hrvaški šolski ravnatelj je strup!

Kot zelo vnet „zastopnik“ gradiščanskih Hrvatov se je izkazal te dni bivši parlamentarec in socialistični župan Štikabrona Fritz Robak. Robak, ki, kot znano, vodi konferenco županov, ki zagovarjajo asimilacijo, je enkrat več pokazal svoje kvalitete. Kot poroča „profil“, so na seji deželnega šolskega sveta za Gradiščansko dne 24. novembra, razpravljali o zasledbi ravnateljskega mesta v Siegendorfu. Za to mesto so se potegovale štiri osebe, med drugim tudi ena Hrvatica — Marica Palatin. Po službenih letih ter po ocenah bi bila favorit. Toda Robak, ki menda hoče najboljše za Hrvate,

je dejal: „Bil bi strup, če bi postal Hrvat direktor.“

Taki izreki o strupu, če se govorijo o šoli, so tudi na Koroškem že leta znani. Hrvatsko kulturno društvo, ki velja kot pravi zastopnik gradiščanskih Hrvatov, je pred nedavnim imelo svoj občni zbor in ponovno podkrepilo svoje stališče glede sosvetov: dokler bodo v njem tudi asimilanti, torej Robakovci, ki zagovarjajo smrt manjšine, zastopniki Hrvatov, ki so se odločili za življenje, v njem nimajo kaj iskati. Koroški Slovenci torej niso edini, ki odklanjajo sosvete.

zveneče, je zelo mnogo občudovanja pri navzočih. Najbrž je to najlepši slovenski dialekt sploh, ki se govori na Zilji. Dr. Zwitter je sprva govoril o slavnih možeh, ki so bistveno oblikovali usodo in življenje koroških Slovencev. Bili so to Matija Majar Ziljski, Urban Jarnik ter poslanec Franc Grafenauer. Dr. Zwitter je apeliral na ziljske Slovence, naj ostanejo zvesti izročilu svojih očetov, naj še naprej skrbno negujejo svojo lepo materinščino, naj se ne bojijo „žebati“ slovensko pred žandarji, na uradih in drugih kanclijah, v šoli in cerkvi. Ta pravica jim je zagotovljena v členu 7 državne pogodbe in jim te pravice nihče ne more vzeti. Nato je bila prebrana in soglasno sprejeta resolucija (glej zgoraj).

Udeleženci pohoda na Ziljo — 75 avtomobilov z dvesto osebami — so nato pokramljali v dveh go-

GOSPODARSKI KOMENTAR:

Koroška infrastruktura in njeni problemi

● Eno poglavitnih vprašanj infrastrukture našega časa je omrežje, ki poteka na podeželju in širom gorskih področij ter njihovo vzdrževanje. Kaj pomagajo najmočnejše magistralne mednarodnega cestnega omrežja ter dobro urejene državne in deželne ceste, ko na podeželju še vedno manjkajo najprimitivnejše ceste od naselja do naselja. Ob njih se ustavi sedanji utrip prometa. Kmečki človek kot čuvár prirode in okolja za oddih, ki ga išče človek iz industrijskega okolja ima še vedno težave, če hoče spraviti svojo pridelko na trg in če hoče dobiti dostavljeno blago in usluge obrtnih in industrijskih podjetij do doma.

Če se lotevamo vprašanja tovrstne infrastrukture na podeželju in po njegovih razlikujočih se regijah, pridemo tudi še dandanašnji na skupek problemov, ki po večini podeželskih občin še niso rešeni.

To dejstvo je prišlo do izraza tudi v zadnji proračunski debati koroškega deželnega zbora. Tam je bilo povedano, da bo med drugim dežela Koroška v prihodnjem letu za nadaljnjo izgradnjo omrežja cest, ki naj

● kmečkemu človeku olajšajo pot do trga z njegovimi pridelki in potrebščinami in ki naj

● olajšajo njegovo komunikacijsko pot do ljudi v drugih poklicih, s katerimi je po naravi sodobnega življenja čedalje bolj povezan, pripravila 17 milijonov šilingov, kar je za okroglo 400 odstotkov več kot je prispevala v taiste namene leta 1966. Istočasno je bilo pred deželnim zborom povedano, da je bilo za priključitev podeželskih naselij na medregionalni cestni promet od leta 1945 zgrajenih 3393 kilometrov cest in da je dežela Koroška v ta namen nudila 636 milijonov šilingov prispevkov.

Ta znesek deželnih prispevkov je skrajno minimalen, ker v poprečju ne dosega niti 200.000 šil. na kilometer. Nekoliko bolj dopadljiv je skupek zadevnih prispevkov v zadnjih petih letih. Znašal je 47 milijonov šilingov, to je v poprečju 9,4 milijonov šilingov na leto. Toda tudi poizkus te dopadljivosti gine, če upoštevamo, da je k zadevnim skupnim investicijam v obsegu 327,5 milijonov šilingov republika prispevala okroglo 160 milijonov šilingov, kmečki intere-

senti pa 111 milijonov šilingov. Te številke kažejo, da ima dežela bore malo zanimanja zaboljšanje cestnega omrežja na podeželju, posebej pa še po oddaljenih naseljih. To je manj razumljivo, ker bi morala kot dežela, ki v veliki meri živi od donosov mednarodnega turizma, čedalje bolj skrbeti zaboljšanje pogojev oddiha ljudi po vaseh in naseljih v gorskem svetu.

Po letnih statističnih priročnikih dežele je bilo v poprečju zadnjih petih let z državnimi, deželnimi in zasebnimi sredstvi letno zgrajenih 200 kilometrov kolikor toliko uporabnih cest. Leta 1966 jih je bilo temu nasproti zgrajenih 235 kilometrov.

V tej uradni statistični primerjavi pa naletimo še na druge dokaj značilne razlike. V tem tovrstnem pospeševanju gospodarskega razvoja ljudi na podeželskem prostoru je bilo nemško ozemlje Koroške privilegirano pred dvojezičnim ozemljem. Tozadevni uradni dokaz pravi, da je leta 1966 na področju

izgradnje cestnega omrežja na podeželju

● dobil okraj Šentvid ob Glini za gradnjo 52 kilometrov tovrstnih cest 5,4 milijonov šilingov državnih in deželnih prispevkov, da pa je ● dobil okraj Velikovec v isti namen dodeljenih le 1,6 milijonov šilingov.

To protislovje, ki je več kot očitno, je treba upoštevati, če ocenjujemo taiste primerjave v zadnjih petih letih. V teh petih letih je sicer okraj Velikovec po kilometražni nadkriljeval okraj Šentvid ob Glini. Toda pri primerjavi državnih in deželnih prispevkov je odrezal slabše. Za 40,4 kilometre tovrstnih cest, ki so bile v poprečju letno zgrajene v velikovškem okraju, je javna roka prispevala le 6,6 milijonov šilingov, medtem ko je v šentvidskem okraju za 28,5 kilometrov prispevala 4,3 milijonov šilingov.

● Ta diskrepanca bi bila še veliko večja, če ne bi bil velikovški okraj v zadnjih dveh letih ● vključen v zakon o pospeševanju mejnih področij (Grenzlandförderung), ki velja za vsa

● avstrijska mejna področja. Na osnovi tega zakona je dobil ● okraj Velikovec za izgradnjo cestnega omrežja na podeželju v zadnjih dveh letih okroglo 10 milijonov šilingov več prispevkov javne roke kot okraj Šentvid ob Glini. Ob tem prispevku pa so morali tudi kmečki interesi v tem okraju k gradnji svojih cest prispevati mnogo več kot v šentvidskem okraju.

Pod črto: S tem zvišanjem svojih prispevkov države in dežele na področju infrastrukture prebivalstvo, zlasti pa kmetje še zdaleka niso dobili honorirano zapostavljenost s strani družbe, pod katero so trpeli dolga desetletja. To posebej velja za koroška mejna področja. Njihovi specifični problemi, ki koreninijo v tej zapostavljenosti, tudi po tej poti pospeševanja še zdaleka niso rešeni. To tem manj, ker vključujejo težavni položaj vseh gospodarsko-socialnih skupin prebivalstva na tem ozemlju.

(b)

Končno le mir na Bližnjem vzhodu?

„Nikdar več med našima državama ne sme biti vojske“ je izjavil egiptovski predsednik Anvar as Sadat ob koncu svojega obiska v Izraelu. Ta obisk je bil dokaz, da razvoj dogodkov na Bližnjem vzhodu le ni povsem podvržen pravilom naše „evropske logike“. Srečala sta se predstavnika dveh držav, ki sta med vsemi štirimi bojnimi spopadi med Arabci in Izraelci nosili glavno vojaško breme. Predsednik Sadat ni šel v Izrael kot poraženec, kajti oktobrski spopad 1973 štejejo Arabci med svoje zmage (čeprav so bili dejansko na robu najhujšega poraza). Egipt je gospodarsko na tleh, oboroževanje, bojni spopadi, eksplozija prebivalstva in nekoliko zmešana Naserjeva politika, katere posledice še vedno tlačijo to deželo ob Nilu, so ga povsem spravili iz ravnotežja.

Ljudstvo je sito bombastičnih fraz, lačno pa je miru in napredka. Kot je lačno miru tudi izraelsko ljudstvo, kar je dokazalo s svojim navdušenim sprejemom predsedniku Sadatu. Prenagljeno bi bilo seveda videti obrise miru v bližnjevzhodnih puščavah, le prehitro bi se utegnili izkazati kot fatamorgana.

na. Preveliko je še ovir, puščavski viharji so uničili že prenekatero karavano.

Osrednja težava je vsekakor palestinsko vprašanje. Kdo naj zastopa Palestince? Izrael je že večkrat izjavil, da se noče pogajati z arafatovci. Pa palestinska država. Kaj bo z izraelskimi naselbinami na zahodnem bregu reke Jordana (Samarija in Judeja)? Begin govori o osvobojenem ozemlju, Arabci o zasadenem. Izraelci hočejo vsaj nekatere spremembe meje, ki bi jih bilo lažje braniti. Ali vsaj nekatere vojaške postojanke v dolini Jordana. Sicer pa bi bil zahodni breg nekako samostojen, a pod jordansko civilno upravo. Trd kamen je tudi vprašanje Jeruzalema. Predlogov je več, dokončna rešitev je odvisna od nadaljnjih pogovorov. Tudi na Golanu se kažejo možnosti za rešitev. Izraelski odgovor na povabilo predsednika Sadata za prihod v Kairo je bil pritrdilen.

Pač pa je ravno zadnja Sadatova pobuda dokazala, da je arabski svet enoten samo v svoji neenotnosti. Komaj so se pokazali obrisi za pravičen mir, že se začnajo zbirati jastrebi, ki vidijo pogoj za

pravičen mir v uničenju Izraela. Prav tragično je, kak histeričen krik so zagnali nasprotniki miru pod taktirko libijskega fanatika Gada-fija. V isti rog trobijo režimi, ki so si tako nasprotni in celo sovražni, kot npr. Alžirija in Južni Jemen ali Sirija in Irak. Pričakovati je seveda bilo tudi, da bodo arafatovci odklonili Sadatovo mirovno pogodbo že zaradi skrajne neenotnosti v Palestinski osvobodilni organizaciji sami. Sadat je izdajalec, kapitulant, z Izraelom hoče skleniti mir na račun drugih arabskih držav.

Prav tragična je bojna igra, ki so jo započeli zastopniki radikalnih arabskih držav in palestinski skrajneži te dni v Tripoliju v Libiji. Izid „protisadatovske“ konference je uspeh za Gada-fija, ki je prodril — kot kaže — na vseh frontah. Skupno vojaško povelje, zahteva, naj sedež Arabske lige prenesejo iz Kaira drugam — kam, še ne ve nihče, vsak bi rad bil izvoljen — in prekinitve diplomatskih odnosov z Egiptom. Edini Irak tu ni sledil. Protiegiptovski koncil bojnih hujšakov, pod predsedstvom Gada-fija, ki nima niti uporabne sodobne vojske, je samo dokaz več, da je iskati največjo oviro proti pravičnemu na Bližnjem vzhodu v arabski neenotnosti in pri kratkovidnih radikalnih arabskih firerjih in skupinah. Tripolijski sklep, da tudi ne priznavajo več tistih resolucij OZN, ki govorita o pravični rešitvi palestinskega vprašanja in ozemeljski nedotakljivosti vseh držav na Bližnjem vzhodu, to samo potrjuje.

Izredno težo ima med Arabci Saudova Arabija kot najbogatejša država. Kaže, da dobrohotno spremlja Sadatovo pobudo. Kralj Halid bi rad postal varuh muslimanskih svetišč v Jeruzalemu in s tem tudi kalif, neke vrste verski poglavar vseh muslimanov.

Kocka se je naposled začela spet kotaliti. Od Arabcev samih bo predvsem odvisno, če bo na Bližnjem vzhodu naposled le konec bojnih spopadov. V obojestransko korist. Izrael, ki se otepa zaradi vojaških bremen s hudimi gospodarskimi problemi, bi lahko s svojim ogromnim tehničnim znanjem in inteligentnim potencialom pomagal Arabcem, da bi končno uporabljali velikanska naravna bogastva za mirne namene in se tako izkopali iz zaostalosti. Če bi le vsi arabski voditelji vedeli, kaj hočejo. Če bi si

Beograd: ponovno o položaju manjšin

V delovnem organu za vprašanja varnosti (prva „košara“) se je začela razprava o predlogu jugoslovanske delegacije, ki se nanaša na uresničenje določil helsinške sklepne listine glede narodnostnih manjšin, z namenom, da bi se njihov položaj in pravice izboljšali.

Jugoslovanska delegacija sodi, kot poudarja njen delovni dokument, ki so ga že prej razdelili delegacijam, da bi morale države-udeleženke na beograjskem sestanku ponovno potrditi obveznosti, ki so jih glede narodnostnih manjšin prevzele s helsinško listino, in izraziti pripravljenost, da si bolj prizadevajo za njihovo uresničitev. V ta namen naj bi 35 držav članic KVSE potrdilo tudi pripravljenost, da narodnostnim manjšinam zagotove vsestranski nacionalni in kulturni razvoj, kakor tudi človekove pravice, in sicer brez sleherne diskriminacije. Zato bi morale sprejeti ukrepe za izpolni-

tev mednarodnih obveznosti glede narodnostnih manjšin. Gre za obveznosti, ki izvirajo iz sprejetih načel mednarodnega prava, in obveznosti iz sporazumov, pri katerih so sodelovale. Države KVSE bi s tem namenom morale navezovati medsebojne stike in spodbujati strokovne seminarje in druge oblike sodelovanja, izmenjavo informacij in izkušenj, tako da bi se izboljšale pravice in položaj narodnostnih manjšin. Sem sodijo predlogi za razvijanje medsebojnega sodelovanja v kulturi, izobraževanju in na drugih podobnih področjih, tako da bi se narodnostne manjšine vključile v mednarodno dejavnost na teh področjih.

Predstavniki jugoslovanske delegacije Mirko Žarić je v obrazložitvi teh predlogov poudaril, da si je težko misliti, da bi se kdo izrekel proti njim, saj gre dejansko za obveznosti, sprejete s helsinško sklepno listino. Toda jugoslovanska delegacija je za vsako more-

bitno izboljšavo svojega predloga, ki bi jo predložile druge delegacije.

Ko je delegat Irske govoril o jugoslovanskem predlogu, je poudaril, da je njegova delegacija zelo naklonjena temu dokumentu, saj ima tudi Irska v mnogih državah skupine svojih državljanov. Irski predstavnik je zatem prosil za nekatere podrobnejša pojasnila o jugoslovanskem predlogu. Tako je stekla debata o tem dokumentu.

V delovni skupini za kontinuiteto beograjskega sestanka pa je razprava dobila konkretnost vsebino. Nihče se ne upira nadaljevanju evropskega dogovarjanja, zato med sejami te delovne skupine vse pogostejše omenjajo tudi kandidature, mesta, ki bi lahko bila gostitelji podobnega sestanka KVSE.

Delegat Sovjetske zveze je predlagal, naj bi bil gostitelj naslednjega sestanka kakšna prestolnica izvenblokovske države, s tem pa se niso posebno strinjale nekatere zahodnoevropske države.

Protimanišinski izpad deželne tiskovne službe

Pred nekaj tedni je smatrala uradna deželna tiskovna služba (Landespressdienst — LPD) zopet za potrebno, da povzdigne glas v čast in hvalo „najboljšega manjšinskega zakona na svetu“. Deželna tiskovna služba je sporočila, da število in delež otrok, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku, na Koroškem narašča. Očitno na rodovitni zemlji zgoraj omenjenega zakona — pripomba uredništva. Toda s statistikami se da dokazati in še več zamolčati. Slednje je storila tudi Deželna tiskovna služba. Vzela je za podlago le en podatek od mnogih v zvezi z manjšinskim šolstvom. In sicer število tistih otrok, ki so prijavljeni k prostovoljnemu pouku slovenščine na glavnih šolah. Le-tam je število lahko naraslo, pa tudi samo v primeru enega šolskega leta. Zamolčali pa so tisto številko, ki govori o otrokih, ki so izbrali slovenščino kot obvezen živ jezik. Obe številki skupno šele tvorita resnično podlago. Na to je opozoril okrajni šolski nadzornik in vodja manjšinskega šolskega oddelka Rudi Vouk v posebnem pismu bralca. Tega ne bi smel storiti. Kajti v zelo ne-kvalificiranem stilu, nevrednem seriozne uradne tiskovne službe, je le-ta napadla Vouka, mu očitala, da hoče videti, da bi število narazadovalo in še in še. Voukov odgovor na te izpade prinašamo v naslednjem. Naše bralce hočemo pa še prej seznaniti z neko načelno debato o funkciji koroške Deželne tiskovne službe. Pred nekaj meseci se je deželni svetnik Stefan Knafli pritoževal, da Deželna tiskovna služba ne najde primerne odgovora na vesti obeh slovenskih poročevalnih služb, ki dobro funkcionirata. Odgovor deželnega glavarja je bil, da je manjšinsko vprašanje zvezna zadeva in da Deželna tiskovna služba ni ustvarjena za to, da bi polemizirala o manjšinskem vprašanju. No, kaj hitro so spremenili svoje gledanje...

Die Kleine Zeitung vom 3. 1. M. brachte neben der KTZ dankenswerterweise den ungekürzten Wortlaut der Stellungnahme des Landespressdienstes zu meinem Leserbrief über die Minderheiten-Schulstatistik. Ich darf festhalten, daß der Schreiber des LPD (den ich nicht mit dem LPD gleichsetzen will) wegen der von mir sehr sachlich aufgezeigten, leider fallenden Schülerzahlen im besagten Bereich recht merkwürdige Ansichten entwickelt hat. Er ging gegen meine Person in einer unglaublich unqualifizierten und durch nichts begründeten diffamierenden Art vor, die nur als skandalös bezeichnet werden kann, obwohl ich niemanden persönlich nahegetreten bin.

Von einer Schönfärberei und von aus dem Ganzen herausgelösten Zahlenspielen, die niemandem nützen, halte ich nichts. Tatsache ist, daß die Zahl der Schüler mit Slowenisch im laufenden Schuljahr gegenüber dem Vorjahr leider um 36 zurückgegangen ist, was auch perzentuell insgesamt keinen Zuwachs bedeutet. Ich wäre sehr

(Dalje na 4. strani)

bili vsaj v tem enotni, da si želijo vsi miru.

Ali pa malo drugače rečeno: Marsikaj bi se bilo že obrnilo na boljše, če se ne bi bili vmešavali zunanji činitelji. Če bi prizadetim samim prepuščali, naj si krojijo svojo prihodnost. Mir na Bližnjem vzhodu bi imel za politične in gospodarske velikane dosti posledic, dobrih in slabih. Obe supersili ne bi mogli več prodati tja toliko svojega orožja. Pa še političnega vpliva bi se izgubilo precej v puščavskem pesku.

Koroška sinoda v svojem zaključnem dokumentu zjamči koroškimi kristjanom v dvojezičnih dekanijah tudi pravico do dvojezičnih cerkvenih formularjev. Sploh jim je zagotovljeno občevarje s cerkveno oblastjo tudi v materinem jeziku. Cerkev je namreč prišla do spoznanja, da imajo koroški Slovenci precej zaslug za ohranitev vere v deželi, da so bili zmerom zvesti in pokorni kristjani in da bo na Koroškem šele zavladal trajen mir, če bo dejansko zasigurana obema narodoma enakopravnost.

Minilo je nekaj let od koroške škofijske sinode. Na marsikaterem področju je bilo vloženega precej truda, da bi sklepe sinode tudi izvršili. Nekatera vprašanja so v zadovoljstvo vseh rešili s truda polnimi pogajanjmi, mnogo pa je še ostalo odprto, ponekod pa ni vidno nobenega stremjenja za izboljšanje. Nočemo soditi, mogoče je marsikje človeška letargija povod, da se stvari ne premaknejo z mesta. O prednostih in pomanjkljivostih sinode smo že večkrat načelno razpravljali, tokrat bomo osvetlili le eno področje na enem sa-

Cerkveni davek: naj pride Slovenec v zapor, ker hoče imeti slovenski plačilni poziv?

mem primeru: vprašanje dvojezičnih (slovenskih) formularjev za postopek pobiranja cerkvenega davka — na primeru zakonskega para Mihe in Ingrid Zablatnik iz Bilčova oz. Celovca.

O tej zadevi smo že enkrat poročali. Mlada zakonca sta do pred dvema letoma študirala ter nato dobila službo. S tem je postal obli-gaten tudi cerkveni davek. Oba se smatrata za verna kristjana, da, celo za angažirana kristjana, saj sta oba obiskala med drugim celo Katoliško socialno akademijo. Bila sta seveda pripravljena plačati cerkveni davek. Bila sta pripravljena ravnati se po cerkvenih določilih. Eno teh določil pa je tudi zaključni dokument koroške škofijske sinode in zgoraj navedeno načelo o spoštovanju dvojezičnosti.

Miha in Ingrid Zablatnik sta naslovila na škofijo pismo, v kate-

rem poudarjata, da sta radevolje pripravljena plačati cerkveni davek. Vendar zahtevata plačilno odredbo v slovenščini, kakor to predvideva sinodalna določila. Pismo — v slovenščini — je bilo zelo vljudno.

Odgovor finančne zbornice škofije je bil to že manj. Prepustil je Zablatnikovima alternativo: plačati ali tožba. Pismo je bilo v nemščini.

Zakonca odpišeta slovensko, da hočeta plačati na slovenski poziv. Sledilo je pismo višjega deželnega sodišča Gradec (v nemščini): naročilo za plačilo. Miha in Ingrid Zablatnik odpišeta, da sta pripadnika slovenske narodne skupnosti na Koroškem, da se ponovno sklicujeta na določbe člena 7 avstrijske državne pogodbe, odstavek 3 in 4, in da predlagata, da se jima dostavi naročilnica za plačilo v slovenskem jeziku.

Skoraj samo po sebi umevna je bila pri tej korespondenci grožnja z eksekutorjem.

Sedaj je posegla vmes tudi Akcija koroških kristjanov za sporazumevanje narodnih skupnosti (AKC), katere član je tudi Miha Zablatnik. Zavzela se je za zakonca, ogrožena od eksekutorja, ter odpisala direktorju škofijske finančne zbornice mons. Johannu Zimolinu (glej faksimile).

Nič ni pomagalo.

Mesec dni navrh jima je bilo dostavljeno naročilo višjega deželnega sodišča Gradec, naj pod zapri-sego javita svoje premoženje. Naročilo je bilo „seveda“ zopet v nemščini, spodaj pa je bila „alternativa“ za slučaj, da tej masivni zahtevi ne bi sledila: če ne bi prišla na ta termin oziroma če bi odklonila navedbo premoženja, ju mora sodišče po predlogu tožnika (škofije) zapreti (glej faksimile). Ingrid in Miha Zablatnik sta odpisala v slovenščini (glej faksimile). Nemškemu pozivu nista pripravljena slediti...

V petek, 9. decembra, je ob 8. uri zjutraj javna obravnava. Nočemo polemizirati o manjkajoči krščanski ljubezni do bližnjega. Tudi ne načeti načelne debate o tem, ali je tudi cerkvena uprava podvržena — kot vsaka druga sveta uprava — določenim zakonom v medčloveških odnosih, da namreč aparat zatre vsako čustvo in da končno gre le za to, da je aparat v redu.

Že svojčas, ko smo prvič pisali o tem primeru, smo se obrnili na finančno zbornico krške škofije. Odgovorili so nam, da dejstvo tožbe samo na sebi še ni nič tragičnega; finančna zbornica hoče le formalno varovati določene rôle, da namreč zahteva ne zapade. Vendar se bo finančna zbornica zavzemala za to, da se zadeva sporazumno reši. Izrecno nam je pristojni referent zagotovil, da se bodo pogovarjali s prizadetima, ter ponovno zagotovil, da grožnje s tožbo (in eksekucijo) ni treba jemati preveč resno. Sploh pa da se mora Cerkev držati določil zakona o narodnih skupnostih (hoče mar Cerkev ponovno — kakor že pri veroučnem jeziku — „prostovoljno“ prevzeti protimanjšinsko državno zakonodajo, akoravno ima v svojem neposredno cerkvenem delokrogu avtonomijo?), le-ti pa predvidevajo le nemščino. Neodgovorjeno je ostalo — in ostane skromno vprašanje uredništva NT, kakaj potem sploh imamo sinodalna določila.

V sinodalnem zakonu niso nikjer omenjeni kakšni procenti, po katerih naj bi se vršila dvojezičnost. Sploh tudi sinodalni zakon ni pravni instrument, kateri naj bi bil začetek in konec vsega ukrepanja

cerkvenih organov, pa tudi vernikov. Nasprotno: namen sinodalnega zakona je bil — po izjavah najvišjih cerkvenih predstavnikov — da se le-ta dan na dan na novo uporablja ob posameznih spornih primerih kot neke vrste vodilo in da je za življenje po tem vodilu potrebno mnogo truda, mnogo pogajanj in razumevanja. Poleg tega je krško-celovski škof ddr. Joseph Köstner pred nedavnim ob priliki svojega obiska pri papežu Pavlu VI. glede narodnostnega položaja

dejal, da Cerkev skuša s pogovorom premagati nastale fronte. Vsa kršna obsodba bi napravila drugega zagrenjenega in bi še podkrepila nastale fronte.

Tako daleč, tako prav. Vendar je v nakazanem primeru zakoncev Zablatnik očitno, da so odgovorni referenti v škofijski finančni zbornici zavestno ignorirali vodila sinode ter izvajanja krškega škofa ter storili ravno obratno. Skrajni čas bi bil, da škof sam pogleda, kaj se dela v njegovih uradih.

Ingrid Zablatnik
Miha Zablatnik
Biljovs 2
9072 Bilčove

27.11.1977

Združeni uradi za došle vloge
deželnega,okrajnega in sodišča za delo
CELOVCE

Zadeva: 10E5668-77
Pf.: 191-Ma
eksekucija premoženja
9E5923-77
vloga na okrajno sodišče v Celovcu

Dne 21.11.1977 nama je bila v najinem stanovanju v Celovcu, Radetzkystr. 16, predana od gospoda Ernsta Pirknerja osebno vloga urada za prijetja višjega deželnega sodišča v Grazu na okrajno sodišče v Celovcu in adlok za eksekucijo premoženja v nemškem jeziku.

Ker sva pripadnika slovenske narodne skupnosti na Koroškem, se ponovno sklicujeva na določbe člena 7 državne pogodbe iz leta 1955, odst. 3 in 4, in predlagava, da se nama dostavi zgoraj omenjeni odloki v slovenskem jeziku.

Z našim ugotavljanjem, da se nama jemlje od sodišča pravica, ki nama je zagotovljena v členu 7 državne pogodbe iz leta 1955 kakor možnost priziva, ki je pogojena s pravico uporabe slovenskega uradnega in jezika pred sodiščem, namesto tega pa se nama "grozi" z eksekucijo premoženja.

V prilogi vračava odloka v nemškem jeziku.

Prepis tega pisma pošiljamo tudi na urad za prijetja višjega deželnega sodišča v Grazu.

Z odličnim spoštovanjem!

DEŽELNI ŠOLSKI SVET POTRDIL NT

Kotmirški šolski ravnatelj Thomas Kordesch je letos za 10. oktober delil svojim šolarjem letake, vabila na prireditev Abwehrkämpferbunda. Naš tednik je o tem škan-dalu poročal. Deželni šolski svet, kjer so brali o tem, je hitro ukrepal in poizvedoval. Rezultate svojih poizvedovanj nam je poslevo-deči predsednik deželnega šolskega sveta Karl Kircher pismeno sporočil:

„K Vašemu članku ‚Kotmara vas: Kot običajno — le komu v korist‘, v katerem poročate, da je vodja

ljudske šole Kotmara vas, gospod ljudskošolski ravnatelj višji šolski svetnik Thomas Kordesch v svoji uradni funkciji kot vodja šole razdeljeval vabila privatnega društva šolarjem, Vam sporoča deželni šolski svet za Koroško, da je zadevo preveril. Vodja imenovane šole ni tajil razdelitve vabil šolarjem. Ker se v šoli ne smejo deliti šolarjem vabila za izvenšolske prireditve, vseeno kakšnega značaja, je bil kotmirški šolski vodja s posebnim poudarkom opozorjen na ta določila.“

Poldi in Mirko — 2. nadaljevanje

Zur Information

AKTION
KÄRNTNER
CHRISTEN FÜR DIE VERSTÄNDIGUNG DER VOLKSGRUPPEN
9020 Klagenfurt, Linsengasse 85

Klagenfurt, 1977-10-21

Herrn
Msgr. Johann Zimolin
Finanzkammerdirektor

Mariannengasse 2
9010 Klagenfurt

Sehr geehrter Herr Direktor Zimolin!

Die "Aktion Kärntner Christen für die Verständigung der Volksgruppen" (AKC) hat sich bei ihrer letzten Sitzung am 5. Oktober 1977 auch mit dem Inhalt der Beschlüsse der letzten Diözesansynode über "Das Zusammenleben der Deutschen und Slowenen in der Kirche Kärntens" beschäftigt. Auslösender Grund dafür war die Zustellung einer Mahnklage des Bezirksgerichtes Klagenfurt an die Familie Ingrid und Miha Zablatnik - Herr Zablatnik ist Mitglied der AKC -, weil sie ihren Kirchenbeitrag nicht bezahlt haben. Herr Zablatnik gab an, daß er bereit war und bereit sei, den Kirchenbeitrag zu leisten, wenn die Zahlungsaufforderung in slowenischer Sprache erfolgt wäre bzw. erfolgen würde, was bisher trotz dieser schriftlich vorgebrachten Erwartung nicht geschehen ist.

Die AKC meint, daß die Familie Zablatnik auf Grund der Synodenbeschlüsse eine Aufforderung zur Zahlung des Kirchenbeitrages in slowenischer Sprache erwarten könne. Sie ersucht Sie, angesichts der Tatsache, daß im diözesanen Koordinationsausschuß die Diskussion über die Verwirklichung der Synodenbeschlüsse bezüglich Verwendung der slowenischen Sprache im Amtsgebrauch der Kirche noch im Gange ist und gewiß die Verwendung von zweisprachigen Formularen (auch für Kirchenbeitragsforderungen) vorgesehen sein wird, die Aussetzung des laufenden strafgerichtlichen Verfahrens gegen die Familie Zablatnik zu veranlassen.

In der Hoffnung, mit diesem Schreiben einen Beitrag zur Volksgruppenverständigung leisten zu können, grüßt Sie

für die AKC

Dr. Robert Saxer
Vorsitzender

In allen Eingaben ist nebenstehende
Geschäftszahl anzugeben.

10 5668/77-5
Geschäftszahl E

Auftrag zur eidlichen Vermögensangabe (Offenbarungseid)

Betreibende Partei	Gurker Diözese
Verpflichtete Partei	Michael Zablatnik Ingrid Zablatnik
wegen	S 1.964, --

Auf Antrag der betreibenden Partei wird der verpflichteten Partei aufgetragen, nach dem beiliegenden Formblatt ein Verzeichnis ihres Vermögens vorzulegen und einen Eid dahin zu leisten, daß ihre Angaben richtig und vollständig sind und daß sie von ihrem Vermögen wesentlich nichts verschwiegen hat.

Die Tagatzung zur Vorlage des Vermögensverzeichnisses und zur Leistung des Offenbarungseides wird für den 9.12.1977, 8 Uhr 00 bei diesem Gericht, I. Stock — Erdgeschoß, Zimmer — Saal Nr. 109, anberaumt.

Vermag die verpflichtete Partei ein schriftliches Vermögensverzeichnis nicht anzufertigen, so kann sie es bei dieser Tagatzung auch mündlich zu Protokoll geben.

Wenn die verpflichtete Partei zu dieser Tagatzung nicht kommt oder die Angabe des Vermögens oder die Leistung des Offenbarungseides ungerechtfertigterweise verweigert, ist gegen sie auf Antrag der betreibenden Partei die Haft zu verhängen.

Die Tagatzung ist öffentlich.

Bezirksgericht Klagenfurt
Abt. 10, am 22.11.1977

Franz Kampl
Rechtsanwalt
Für die Richtigkeit der Ausfertigung:
Der Leiter der Geschäftsabteilung

Zur Nachricht: Der Offenbarungseid kann auch vor Eintritt der Rechtskraft des Beschlusses, mit dem die Eidesleistung angeordnet worden ist, abgenommen werden. Doch kann der Richter wegen der vor oder bei der Eidesatzung vom Verpflichteten vorgebrachten Einwendungen von der Abnahme des Eides absehen.

Der Beschluß kann nur mit Rekurs angefochten werden. Der Rekurs ist binnen acht Tagen nach Zustellung dieser Beschlußausfertigung bei diesem Gericht zu erheben. In bezugsnehmenden Rechtsachen kann der Rekurs von Parteien, die nicht durch einen Rechtsanwalt vertreten sind, mündlich zu gerichtlichem Protokoll angebracht werden. Schriftliche Rekurse müssen mit der Unterschrift eines Rechtsanwalts versehen sein. Der Rekurs hat in bezug auf die Ausführung des angefochtenen Beschlusses und den Eintritt der Vollstreckbarkeit keine aufschiebende Wirkung.

Form 163 (Auftrag zur eidlichen Vermögensangabe, § 47 Abs. 2 und 4, § 48 Abs. 2 und 3 EO)
Erl. 12.663/3-15/76

Protimanjšinski izpad deželne tiskovne službe

(Nadaljevanje z 2. strani)

angenehm berührt, wenn sich aus der Statistik eine andere Entwicklung herauslesen ließe, was jedoch nicht der Fall ist.

Es ist mir jedoch peinlich, daß ich in aller Öffentlichkeit dem Schreiber des LPD sagen muß, daß er mit seinen massiven Vorhaltungen weit übers Ziel geschossen hat und sich eine Richterrolle auch über meine amtliche Funktion anmaßt, die ihm aber schon überhaupt nicht zusteht. So meint er, daß ich bei der Erstellung der Minderheiten-Schulstatistik den gewagten Versuch nicht unternommen hätte, die beiden Hauptschul-Slowenischkategorien zusammenzuzählen. Ich werde das in Hinblick in der Endsumme schon deshalb tun, weil die Schüler beider Kategorien, seit es diese Regelung gibt, es leider hinnehmen müssen, in der gleichen Stunde vom gleichen Lehrer im gleichen Raum unterrichtet zu werden. Ich glaube kaum, daß die von kleinster Kenntnis getragene Kritik des Herrn LPD-Anonymus hier eine Änderung herbeiführen wird, selbst wenn ich nun diese Forderung mit Lehrern und Eltern gemeinsam vorbringen würde.

Ganz unverständlich und grotesk finde ich es, daß ich unter dem Druck von Kreisen stehen könnte, die darauf hinarbeiten, daß möglichst wenig Kärntner Slowenen von den gebotenen gesetzlichen Möglichkeiten — im vorliegenden Fall also von den Slowenischanmeldungen — Gebrauch machen. Druck will anscheinend der LPD-Schreiber auf mich ausüben, da ich es gewagt habe, eine berechtigte und notwendige sachliche Richtigstellung vorzunehmen. Dies wird man doch wohl noch dürfen, oder sollen sich die Menschen manipulieren lassen und die es besser wissen, zum Schweigen verurteilt sein?

Die unerhörte Unterstellung, daß mein rein informativ gehaltener Leserbrief keinen Beitrag zur Hebung des Ansehens des Minderheiten-Schulwesens in der Öffentlichkeit darstelle und die Behauptung, daß ich dafür, daß noch mehr Schüler für die Anmeldung zum zweisprachigen Unterricht angeregt werden, offenbar gar kein Interesse hätte und von mir als dem zuständigen Schulinspektor eine besonders befremdend wirkende Negativwirkung ausgeübt werde, muß ich auch als Leiter der Minderheiten-Schulabteilung des Landes-schulrates nachdrücklich als glatten Rufmord, bar jeder Grundlage, schärfstens und in aller Form zurückweisen. Daß ich in meiner Tätigkeit sehr viel für das Minderheiten-Schulwesen geleistet habe, darf ich ohne Eigenlob anmerken. Dem Schulaufsichtsorgan für den zweisprachigen Unterricht und den Lehrern ist es amtlich nicht möglich, für oder gegen den zweisprachigen Unterricht (oder etwa Parteien und andere Vereinigungen) in den Schulen Propaganda zu machen, wie sich das vielleicht uninformierte Leute vorstellen. Die Äußerungen des Herrn Anonymus unter dem Titel Landespressdienst sind nicht nur äußerst unangebracht, sondern auch geeignet, die Lehrerschaft zu verunsichern, für die genaue Vorschriften auch für die Anmeldungen zum zweisprachigen Unterricht bestehen. Deshalb muß ich von der dem LPD-Schreiber vorgesetzten Stelle verlangen, daß ihm umgehend gesagt wird, daß seine Schreibweise absolut fehl am Platze war.

Bezirksschulinspektor
Rudolf Vouk

Milka Hartman v galeriji Hildebrand

Milki Hartmanovi je bil namenjen literarni večer prejšnji teden v celovški galeriji Hildebrand. Prostori galerije so bili nabito polni, toda žal je občinstvo bilo z malo izjemami zgolj slovensko; posredovalno vlogo galerije je širša koroška kulturna javnost — enkrat več — ignorirala. Le nekateri zastopniki nemškega tiska ter „nepopoljšljivi“ nemškovgovoreči prijatelji Slovencev so bili prav tako navzoči.

Milko Hartmanovo naj bi pred-

stavil prof. Janko Messner. Le-ta pa je bolj predstavljal sebe in svojo literarno robo in je o Milki sami bilo le bolj malo slišati. Marsikdo se je spraševal, ali je literarni večer res veljal Milki Hartmanovi. V prefunkcioniranju so pač nekateri neprekosljivi mojstri... Messner pa ni le hvalil svojih lastnih del in svojih prevodov Milkinih pesmi, temveč je podkrepil svoja izvajanja s tem, da je nekega drugega prevajalca Milkinih pesmi, Petra Kerscheja, vpričo občinstva sku-

šal diskvalificirati kot neke vrste ignoranta izpovedi Milkinih pesmi, Kerschejeve prevode pa označil kot šibke. Kersche, ki je sedel v občinstvu, je imel več nivoja in se ni spustil na Messnerjevo raven.

Potem je prišla do besede Milka sama. Brala je iz svojih del predvsem socialno-kritične pesmi. Nemške prevode je recitiral Siegfried Kreuzberger. Občinstvu — predvsem nemškovgovorečemu delu — so zelo ugajale narečne pesmi, v katerih Milka opisuje občutke kot dekla. Dve dijakinji Slovenske gimnazije sta predvajali tudi nekaj napevov po Milkinih pesmih. Žal je bila izvedba pod vsako kritiko.

Sledila je diskusija z Milko Hartmanovo. Udeleženci so se zanimali predvsem za njeno življenje kot ljudska izobraževalka, pa tudi po načinu njenega dela. Milka je odgovarjala: preprosto, a prepričljivo. Razvila bi se morda edinstveno informativna diskusija, toda zopet je silil Messner v ospredje. Vedno več udeležencev je zapustilo literarni večer, med njimi večina nemških interesentov.

Eno pozitivno stran pa ima Messnerjev nastop: prireditve tako vsaj ni bila „visoka kultura“. Toda tudi dr. Hermann ne bi imel veselja z njo.

Milka Hartman in Sigi Kreuzberger

Pribla vas: slovo od mladega očeta

Koliko se včasih v enem letu spremeni. Delavec Pavel Kosic v Pribli vasi, 42 let, je bil lani v tem času še zdrav in srečen v krogu svoje družine, svoje matere, svojih štirih sester in drugih sorodnikov, letos pa že počiva na našem pokopališču v Kazazah blizu svojega očeta, ki je pred malo manj kot tremi leti, januarja leta 1975, tudi povsem nepričakovano umrl.

Njegov oče Pavel je bil doma pri Arihu na Brezi, nekdanji podružni vasi kazaške župnije, njegova mati Elizabeta pa pri Primu v Šentlipšu. Težko je bilo za njega in njegove drage, ko so morali leta 1960 zapustiti svoj dom in svojo domačo vas Brezo, ki je postala žrtev dravske elektrarne, in si zgraditi prej nov dom v Pribli vasi. Takrat je izgubil dom na Brezi, zdaj pa se je poslovil od svojega novega doma v Pribli vasi in se preselil v večnost.

Posebno težko je njegova smrt prizadela njegove sorodnike, ki so bili z veliko prisrčno ljubeznijo navezani na njega, on pa na nje, pa tudi sosedje in vsi, ki so ga poznali, žalujejo za njim. Saj je bil srčno dober, postrežljiv in miroljuben človek, ki nobenemu ni storil kaj hudega, ki pa je z veliko dobro voljo storil marsikaj dobrega, saj je bil kar devetkrat krstni in dvakrat birmski boter.

Gotovo je v večnosti vesel, da je do zadnjega zelo ljubil in spoštoval svojo mater, bil srčno dober do svojih sester in drugih sorodnikov, zelo ljubil svojo družino in kot dober, skrben mož in družinski oče skrbel za njo 22 let. V tej skrbi je skupno s svojo ženo Marijo, ki je bila doma pri Žnidarju v Humčah, pred nekaj leti dal šolati svojo najstarejšo hčerko Nežiko po dokončani glavni šoli v strokovno gospodinjstvo šolo šolskih sester v Šentjakobu v Rožu, za kar mu je zelo hvaležna. Zelo prav in potrebno bi bilo, da bi to zadevno tudi drugi posnemali njegov zgled. Druga hčerka, Krista, je poročena s Pribilcem Tonetom Haudejem, vojaškim uslužbenecem, ki že več let zvesto sodeluje kot tenorist pri našem cerkvenem zboru v Kazazah. Tretja hčerka, Elizabeta, pa hodi v Dobrolo vas v glavno šolo.

Veliko priljubljenost rajnega Pav-

la Kosica, ki je umrl v svojih najlepših letih v sredo, 16. novembra, ob 12. uri opoldne v Deželni bolnišnici v Celovcu, je pokazal tudi njegov veličastni pogreb v soboto, 19. novembra, ob 14. uri, ki se ga je udeležilo izredno veliko ljudi in pri katerem so prepevali na domu, pri pogrebni maši in na grobu cerkveni pevci.

V svojem pogrebem nagovoru med sveto mašo je g. župnik Florijan Zergoi spodbujal udeležence pogreba, naj ob vsej razumljivi bridki žalosti kot verni kristjani zapajo v božjo previdnost, ki je za

nje velikokrat vsa polna skrivnosti, naj iščemo tolažbo v naši veri in v luči vere gledamo naše trpljenje in žalost ter tudi trpljenje rajnega je zdaj rešen. Rajnemu so pri racije maja letošnjega leta v posebno veliki meri okušal in kate-rega je zdaj rešen. Rajnemu so pri prvi operaciji maja vzeli cel želodec in so ga morali oktobra še enkrat operirati.

Naj bo rajnemu dobri Bog bogat plačnik, njegovim sorodnikom pa velja naše odkritosrčno sožalje!

Zadnja pot Tomija Lesjaka

Kot smo že poročali, je pred tednom dni nepregledna množica pogrebcev spremljala Tomija Lesjaka, odličnega javnega delavca, k zadnjemu počitku na še komaj otvorenju pokopališču v Bilčovsu. Tomi, ki je v starosti 42 let umrl za posledicami prometne nesreče, pa ni zapustil samo vdovo z dvema otrokoma, marveč povzročil nenapolnivo praznino v vrstah marljivih delavcev na kulturnem, političnem in gospodarskem področju. Prav zato so se ob odprtem grobu zastopniki raznih organizacij poslovili od rajnega ter se mu zahvalili za ves njegov trud in njegovo zgledno delovanje. Psebnio zahvalo pa sta mu izrekla predsednik SPD Bilka Tone Schellander (njegov govor objavljamo posebej) ter predsednik upravnega odbora posojilnice v Bilčovsu, Miha Zablatnik, ki je poudaril večletno zgledno delovanje Tomija kot odbornika bilčovske posojilnice. Prav tako sta se poslovila od dolgoletnega sodelavca zastopnika podjetja Malle in Avstrijske sindikalne zveze.

K nenadni izgubi skrbnega družinskega očeta pa izrekamo vdovi ter otrokoma Tomiju in Hildi globoko sočutje!

s. h.

VZORNEMU KULTURNIKU V SLOVO

„Nismo mogli in hoteli verjeti strašno vest, da nas je zapustil v cvetu svojih let, eden najbolj aktivnih in zvestih članov našega društva, Tomi Lesjak. Kruta resnica, da smo s Tomijem zgubili navdušenega ter zvestega pevca, iz-

redno nadarjenega igralca in dolgoletnega marljivega funkcionarja, nas navdaja s hudo, globoko bolečino.

Od leta 1954 naprej — pa vse do lanskega leta, torej nad 22 let, je Tomi vestno in vzorno izvrševal posel tajnika društva. O tem priča debel lepo pisan tajniški zapisnik, v katerem je spremljal in prikazoval delovanje „Bilke“.

Nad 25 let nam je znan kot odličen in vzgleden pevec. Vedno je bil točen na vajah in zanesljiv pri nastopih. S svojim glasom je bogatil tako moški kakor tudi mešani zbor. Poleg tega pa poznamo Tomija že dalj časa kot talentiranega in prepričevalnega igralca. Dolga leta naše društvo ni uprizorilo igre, pri kateri ne bi sodeloval Tomi. Ko je lansko leto oddal tajniško funkcijo, je prav on prevzel skrb za odrsko dejavnost našega društva. Vseposod, kjer je Tomi zavzemal jasno in odločno mesto, kjer nas je s svojim zgledom vzpodbujal k delu, kjer je postavil svojega moža kot trden steber, vseposod tam nastaja velika praznina v odboru, v moškem in mešanem zboru, med igralci.

Vsem si se zapisal globoko v srce; tvoja nenadna in prezgodnja smrt nam je zarezala bolečo rano. Ze'lo si nas združeval, ko si bil med nami, vedno si bil na mestu; zato ti ob grobu obljublamo, da bomo skušali biti taki kot si bil ti: **zvesti, zanesljivi, vztrajni.** Tvoj zgled nam bo še naprej v veliko oporo.“

PRIREDITVE

SPD „TRTA“ v Žitari vasi vabi na filmsko predavanje

„POVEST O DOBRIH LJUDEH“

v nedeljo, 11. decembra, ob 14. uri
v gostilni Planteu v Goričah.

ŠAHOVSKO PRVENSTVO

Na Štefanovo, 26. decembra, bo s pričetkom ob 8. uri zjutraj pri Šohtarju v Globasnici koroško šahovsko prvenstvo. Vsi prijatelji šaha vabljeni!

„AULA SLOVENICA“

V „auli slovenici“ bo odprta razstava grafik prof. Lojzeta Spacala še do 16. decembra 1977, in sicer si jo lahko ogledate od ponedeljka do petka med 13. in 17. uro.

VABILO

Učenke strokovne gospodinjске šole v ŠT. RUPERTU pri Velikovcu vabijo na prireditev, ki bo v nedeljo, 11. decembra 1977, ob 14. uri popoldne.

Spored prireditve:

Bodi pozdravljena...
Pesmi in deklamacije
Beseda k prazniku
ŽENE S SRCEM — igra v štirih dejanjih

Svidenja se vesele učenke šole.

SPD „TRTA“ v Žitari vasi vabi na filmsko predavanje

„CVETJE V JESEN“

v nedeljo, 11. decembra, ob 9.15 (po maši), v farni dvorani v Šentlipšu.

OBIRSKO: PREDAVANJE O MATERINŠČINI

SPD „Obir“ na Obirskem prisrčno vabi na prireditev, ki bo 9. decembra 1977, ob pol osmih zvečer pri Kovaču.

Prof. dr. Erik Prunč z graške univerze bo predaval o materinščini in dvojezičnem pouku.

Obirski ženski oktet pa Vas bo skušal razvedriti z nekaterimi pesmimi.

MLADINA SPD „ZARJA“ ŽELEZNA KAPLA

vabi na

PEVSKI IN INSTRUMENTALNI KONCERT

v soboto, 10. decembra, ob 20. uri v farni dvorani v Železni Kapli. Gostuje mladina iz ljubljanske občine Moste-Polje s svojimi pevskimi in instrumentalnimi ansambli.

CERKVENI PEVSKI ZBOR IZ REBRCE

priredi v soboto, 17. decembra, ob 19.30 v gostilni „Schmautz“ v Jerišah

VEČER CERKVENIH BOŽIČNIH PESMI

Predvajali bodo stare slovenske in nemške božične pesmi.

Sodelujejo:
pozdravni govor z dia-slikami kaplan Poldej Zunder iz Železne Kaple
Trio Oprtschans citrami ter rebrški cerkveni pevski zbor.

Vsi prisrčno vabljeni!

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

Pisma bralcev:

Iz pisma bralca nt:

Ich habe in Solidarität und Freundschaft zur derzeitigen Lage (und so wie ich hoffe, daß alle gemeinsam an einem Strick vereint zur Zusammenarbeit sich nur zum Österreichischen Staatsvertrag aus 1955 nach dem Buchstaben und Wortlaut des darin enthaltenen Artikel 7 sinngemäß bekennen, ohne in neuester und vorangegangener Vergangenheit nach Abschluß des Staatsvertrages zur Einigung und stufenweiser Auslöschung der slowenischen Bevölkerung in Kärnten zugestandene und erworbene Rechte sich mit der Vernichtung des slowenischsprechenden Teiles Kärntens und bedrohlich fortschreitender weiterer großdeutscher Germanisierung sich einverstanden erklären und sich mit einer solchen Gangart abfinden) mich für alle slowenischsprechenden Kärntner ohne Unterschied auf Anzahl der gezählten und nicht gezählten Kärntner-Slowenen angesichts der schweren und unermüdlichen Hingabe der Vertreter der slowenischen Kärntner jederzeit unentwegt versucht, mich Ihnen allen, die Ihr die größten und bittersten Opfer jederzeit gebracht habt, soweit ich imstande war, durch meinen Gerechtigkeitssinn Ihnen in Gedanken und Worten beizustehen.

Ich bitte alle Kärntner Slowenen, vertrauen Sie alle auf Eure gewählten Funktionäre, die ihr Bestes geben, Ihnen Hilfe und Beistand zu geben versuchen, wenn sie dies nur in irgendeiner Form tun und machen können gegen die Versuche, Ihnen allen auch das Leintuch unter der Decke zu entziehen. Da ich keineswegs der Meinung bin nach dem Buchstaben des Staatsvertragesgesetztextes im Artikel 7 desselben insbesondere, daß eine friedliebende Haltung seitens der Majorität gegeben erscheint in nächster Zukunft und die volle Erfüllung der berechtigten, aus dem Staatsvertrag, und nur aus dem Staatsvertrag ausstehenden Forderungen einer Erfüllung zugeführt werden, werden Sie in mir als Verfechter gegen Abbaupflichtungen im Sinne des Staatsvertrages jederzeit einen Freund finden, der Ihre Sympathie entgegenbringt. Arbeitet bitte schon jetzt auf die kommende Wahl hin als EINHEIT, überall, ob in den Gemeinden, oder als Aufbau im Landtag. Erteilen Sie alle den drei in den Körperschaften gegen die Minderheit arbeitenden Parteien eine Abfuhr! Steht gemeinsam zusammen, Ihr wißt, was die drei Fraktionen als Dreieinigkeit als Produkt eines solchen Volksgruppengesetzes für Sie alle übrig hatten! Dies will ich im Hinblick auf kommende Wahlen Ihnen mitgeben...

G. P., Wels

Sele: staro in novo

Na Kotu je več hiš last veleposestnika Voigta, ki so prazne in zato pomale propadajo. V Grabnu pa je tekom let zraslo več hiš, ki že tvorijo malo vasico. Še bolj pa rastejo Sele pri Cerkvi in na vzhodni strani pri Vozu. Več je mož, ki so zaposleni izven Sel, a s svojo družino le rajši ostanejo v domačem kraju, tu si postavijo domove in se na delo ali v službo vsak dan vozijo.

Letos jeseni je selsko župnišče dobilo novo lice. Je stara stavba, zgrajena najbrž že okoli leta 1730, ko se je v Selah naselil stalen dušni pastir. Zidana je močno, s kamnjem, zidovi so debeli, na zunaj izgleda kot majhen grad, a prostoroj je bilo prvotno primeroma malo: v pritličju dve sobi, kuhinja in shramba, v nadstropju tri sobe in

Berite in širite „nt“!

PLIBERK:

Se izvajajo dela brez sklepov?

To vprašanje je bilo močno navzoče pri celotni razpravi o 3. točki dnevnega reda na občinski seji v Pliberku zadnji teden; občinski svet naj bi odobril že izvedena dela v zvezi z asfaltiranjem cest. Mestni svetnik Stanko Vavti (EL) je kar ob začetku opozoril na dejstvo, da so prišli manj nujni cestni odseki prej na vrsto, medtem ko bi bilo na primer zelo važno izgraditi cesto na Črgoviče. Tudi s strani socialistične frakcije in svobodnjaške Volilne skupnosti je bilo povedano mnogo kritičnih besed na račun nekorektnosti pri izgradnji cest. Predvsem so mandatarji obsodili baje samovoljno postopanje strokovnjaka, ki ga daje na razpolago upravna skupnost občin. Občina naj bi njegovo delo bolj kontrolirala, dostikrat namreč prav on postavlja občino, je povedal Fric Kumer od EL, kratkomalo pred dejstva. Izrečen je bil tudi predlog, naj si občina poskrbi privatnega tehnika za gradnje. Med debato je občinski odbornik Jože Partl (EL) spomnil ÖVP na pred volitvami dano obljubo glede asfaltiranja ceste na Komelj, vsaj v ovinkih, češ da se bolj gleda na

prihodnje volitve in ne iz gospodarskih vidikov.

Sploh so mandatarji EL izrekli nezadovoljstvo z delovanjem večinskih frakcij v odboru za gradnje. Na ugovor ÖVP, češ da je tudi EL v tem odboru skupno z drugimi glasovala za dela, kakor so bila potem pač storjena, je vodja frakcije EL, Fric Kert dejal, da je treba upoštevati pravico občinskega sveta, ki mu je dana po zakonu, da pride do drugih zaključkov kot pa nek odbor. Vendar je EL skupno z večinskimi strankami glasovala za odobritev predlogov odbora za gradnje.

Na občinski seji so prezentirali tudi načrt in maketo za novo pliberško mrtvašnico. Projekt je delo domačina in zelo velikopotezno zasnovan, tako da so se vsi mandatarji izrekli zanj. Dela bodo najbrž trajala leta. Kot predsednik odbora za občinske obrate je vodja frakcije EL, Fric Kert izrazil še posebej svoje zadovoljstvo. Realizacija tega projekta je bila soglasno sprejeta.

Daljša debata se je še razvila pri obravnavi o namestitvi števec za vodo pri vsakem odjemalcu.

Soglasni sklep je bil, da bo občina brez prvotno angažirane firme poskrbela za dobavo in montažo potrebnih števec, kar bo stroške znatno znižalo. Občanom pa bo prišla v prihodnjem letu voda tudi dražja. Tako so sklenili na občini. Vrh tega se je zahtevalo v zvezi z odkupom novih vrelcev izvedensko mnenje in pospešeno pogajanje.

Med razpravo o sprejetju 2. dodatnega rednega proračuna (čez 300.000.— šilingov) so se sprostile nekatere napetosti med podžupanom Winklom (SPÖ) in županom Morijem (ÖVP) prav ob ugotovitvi, da so sredstva za projektiranje umetnega jezera pri Breški vasi končno splahnela. Najhujši očitke podžupana je bil, da se občina ne briga za zadeve prejšnje bistrške občine, kar je župan seveda skušal zanikati.

V prihodnje bodo starši morali plačati tudi višji prispevek za otroški vrtec. Občina namreč drugače ne bo dobila podpore od dežele, ki zahteva določeno višino prispevka. V ostalem so bile na dnevnem redu še številne spremembe namemb zemljišč in nekatera vprašanja osebja v občinski upravi.

Loče pod Japo: dve smrti

Zadnje čase se farni zvonovi bolj pogosto oglašajo s svojim časovno turobnim klicom. Tako smo pokopali kar dva moža naše fare. Na Hribu je zamrl daleč naokoli znani in spoštovani **Toni Gasperčič, pd. Markuc.**

Velika udeležba pogrebcev od blizu in daleč je bil zgovoren dokaz njegove priljubljenosti v deželi in zlasti pri gasilcih, kjer je deloval do 19. leta. Govor Zastopnika gasilcev ob odprtem grobu mu je izstavil odlično sprčevalo o njegovem sodelovanju. Pokojni ni bil samo zgleden vaščan, ampak je bil vzgled tudi na verskem polju, saj brez njega ni bilo ne nedeljske in ne prazniške daritve, čeravno ga je na poti v cerkev že dalj časa morala „spremljati“ palica. V slovo mu je igrala Kugijeva godba na pihala, iz grl domačih pevcev pa je sledila mila pesem slovesa. Vaščani so iz obzira do rajnika, poklonili namesto venca na grob, odgovarjajoči znesek za dobre namene! Tako počiva Toni s Hriba mirno v domači zemlji.

V Rutah je nenadoma izdihnil svojo blago dušo **Mihi Koren, pd.**

Umrar. Pokojni je bil srednjevelik kmet, z več ali manj težko obdelovano zemljo, vseskozi pošten in veren človek. Do „kruha“ je spravil vse svoje številne naslednike, pri tem pa mu je zvesto stala ob strani njegova žena, ki si jo je izbral pri znani Koflarjevi družini iz Šentpetra oziroma Malenic. Posestvo je izročil svojemu najstarejšemu sinu Mihiju, sam pa se je s svojo ženo umaknil v zasluženi pokoj v Kajžo za „upokojenje“. Tu bo zdaj samevala vdova in čakala na nekaj, česar se nekateri bojijo, drugi pa veselijo. Takšna je pač usoda nas vseh! Tudi pokojnika je spremljala na zadnji poti velika množica in tudi njemu so domači pevci, ki so na nedeljo „Kristusa Kralja“ kljub obljubi zopet štrajkali, zapeli v slovo!

Zapel šentjakovski mrtvaški zvon

Dvakrat so zapeli zvonovi iz stolpa farne cerkve na hribu svojo žalno oznanilo v dolino. Že več let prireja župnija na jesen srečanje starejših faranov, da jim s primernim sporedom izkažemo svoje spoštovanje in hvaležnost. Za to priložnost je na nedeljo v oktobru še sodeloval s svojim pevskim zborom tudi **Rabič Jozef.**

Sam že v zreli dobi sedmega desetletja je navdušeno spoznal potrebo soustvarjanja, ko gre za počastitev starih ljudi, ki živijo po vaseh širne šentjakobske župnije. Gotovo nobeden od navzočih ni slutil, da jim to nedeljsko popoldne s pesmijo slednjič olepša srečanje! Par dni nato je iz stolpa lin donela pesem zvonov njemu v slovo.

Kot najstarejši sin zavedne in versko vzgledne Rabičeve družine na Breznici, je z vztrajno pridnostjo stopal na pot svojega življenja. Priučil si je poklic kolarstva in skušal oskrbeti sebi in družini urejeno življenje. Težak udarec je doživel, ko mu je umrla žena in je padla vsa skrb za nego par otročičev na njegova ramena. V nenehni prizadevnosti v skopih povojnih prilikah se je prebijal in vztrajal, ter si tako pozidal lep lasten dom.

Prav tako iznenadila je smrt **Štornikovega Tevžaja**, ki smo ga

Pravijo, ko „odide“ oče, postane hišica očetova nekam mračna, ko pa se „poslovi“ še mati, pa ni več „moj predragi dom, kjer tekla mi je zibelka“, je prazen, nekam tuj, in skoraj nedostopen!

*

Ko hodimo po naših številnih vaseh, moramo na žalost ugotoviti, da prevladuje sovražnost ne le med sosedi ampak tudi med svojci v hiši. Navadno manjka že kontakt med starimi in mladimi, ni medsebojne ljubezni, spoštovanja do starih, ni strpnosti in ne potrpljenja. — Po oštarijah se pijančuje in zapravlja, šunta (heca), kvanta, hujska in politizira, kar se prenaša kakor kuga na družinsko življenje, ki ne ostane brez grenkih in dalekosežnih posledic.

NFB

DOM v TINJAH

Od petka, 9. XII., ob 18. uri, do nedelje, 11. XII., ob 13. uri

SEMINAR ZA ČLANE KDZ

„Organizacija samoupravljanja“
Voditelj: Miha Zablatnik

Od nedelje, 11. XII., ob 18. uri, do srede, 14. XII., ob 13. uri

DUHOVNE VAJE ZA ŽIVI ROŽNI VENEC, II

„V zaupanju je moč molitve“
Voditelj: žpk. Martin Hotimitz

Od petka, 16. XII., ob 18. uri, do nedelje, 18. XII., ob 13. uri

DNEVI SREČANJA ZA FANTE med 15. in 18. letom

„Živeti srečno mladost“
Voditelj: Jože Kopeinig

Od torka, 27. XII., ob 15. uri, do četrтка, 29. XII., ob 13. uri

SEMINAR KATOLIŠKE MLADINE

„Socializem in krščanstvo“
Referenti: bodo objavljeni v posebnem razpisu
Prireditelj: Kat. mladina

Od četrтка, 29. XII., ob 18.30 uri, do sobote, 31. XII., ob 13. uri

TEČAJ: PRIPRAVA NA ZAKON

Voditelj: Jože Kopeinig
Referenti: dr. Emil ali Stanko Smolnik
ga. Marinka Inzko
dr. Janez Gregori
Jože Kopeinig

Dom v Tinjah išče za letošnjo jesen ali tudi zimo

STAREJŠO ŽENO — ŠIVILJO,

ki bi šivala in likala. Plača po dogovoru.
Prosimo za čimprejšnje prijave.
Dom v Tinjah, 9121. Tel. 04239/642

DAROVİ ZA TISKOVNI SKLAD

Preč. g. Stanko Trap,	
Bistrica na Zilji	220.—
Angela Wornig, Celovec	200.—
Kristian Kofler,	
Št. Peter pri Šentjakobu	100.—
Mirko Hudl, Zirovnica	100.—
Preč. g. Florijan Zergoi	70.—
Pavel Buch, Klopče	70.—
Neimenovana, Celovec	50.—
Franc Kreuz, Celovec	50.—
Apolonija Kuster, Zitara vas	50.—
Franc Casar, Celovec	50.—
Florijan Oswald, Pazrije	50.—
Katarina Warmuth, Limarče	20.—
Peter Hebein, Potoče	20.—

UGODNA PRILIKA

- Prodam ugodno osebni avto-
- mobil znamke Sunbeam 1300
- GS, 33.000 km. Tel. 0 42 37 / 308.

poslen v tesarskem podjetju in tako omogočil z večjimi dohodki dozidati prostorno hišo. Kakor da bi se mu „nekam mudilo“ je v zgodnji vigredi ob mrazu dokončeval lične balkone proti soncu in izpilil še tu in tam kako zidarsko nujno do popolnosti. Poleti je neutrudljivo skrbel za priložnostni zaslužek, ko ga je nenadoma zalotila bolečina zahrbtnje bolezni in ga v par tednih izčrpala v petinšestdesetem letu satrosti do preranega groba.

Množica pogrebcev mu je izpričala na zadnji poti svojo hvaležnost in spoštovanje, saj spomin v Tevžaja ostane krepko vklesan v lik in vzor pridnosti in delavnosti — vsem, ki so ga srečali in poznali.

ČRČEJ: MOJE DRUGO POTOVANJE PO NEMČIJI

(8. nadaljevanje)

Narodnim skupinam je treba dati vse možnosti razvoja

Ta dvor je bil še bolj izrazito zidan za obrambo. Imel je celo dve vrsti strelnih lin. Prvo, pritlično, v višini oken, drugo pa nad okni, čisto pod streho. Nad pročeljem je bila umetniško vdolana letnica 1721. Bil je najbrž še več sto let starejši in je letnica govorila le o poslednji obnovi zunanosti te hiše.

Sadne plantaže

Hotela sva obiskati še sadjarja plantaže, s katerim sva tudi govorila pred desetimi leti. Takrat je sadno plantažo povečeval na osem polnih hektarjev, na vso površino svojega posestva. Peljala sva se mimo in videla, da je tedaj še mladi nasad, sedaj že polno razvit in daje bogate pridelke. Veliko plodov je ležalo po tleh. Odstranijo jih s škropljenjem, zato da dajo preostali lepše in večje plodove.

Ker je bila ura že čez poldne, sva se bala, da bi bila gospodinja Zofka nejevoljna, če bi kosilo zamudila. Zato sva opustila obisk pri sadjarju plantaže in se vrnila v mesto. Grede sva še na več krajih videla zasajene nove plantažne nasade. Vrste po tri metre vsaka sebi v vrsti pa drevje po meter narazen. Vse je cepljeno na pritlikavo podlago in ne zraste visoko, Obirajo kar z voza, v zaboje. Le-stev ne potrebujejo nobenih. Imajo pa tudi stroj za obiranje sadja. Ta rahlo tolče po vejah nakar jabolka sama padajo na gumijaste trakove, ki jih sortirajo po velikosti in odložijo v določene zaboje.

Drenovčev France vzame Zofko Vautijevo za ženo

Po dobrem kosilu smo še nekaj časa kramljali. Domov je prispel tudi Drenovčev sin Francej, ki je bil s študentsko skupino v planinah na Tirolskem. Potem so skuhali še kavo, nakar je prišel čas odhoda na aachenski kolodvor. Družina me je zapeljala z avtom spet tjakaj. Zraven se je peljala tudi še krepka Francetova mati, vdova po rudarju Drenovcu, ki je med obema vojnama prišel na delo v Holandijo. Dolga leta je v Brumssumu kopal premog in zaslužil sebi in ženi pokojnino. Sam je ni dolgo užival, ker je imel pljuca poškodovana od premogovega prahu. Že-

na pa je še danes zdrava, pri 78 letih. Sina sta dala študirat, postal je uradnik pri pokojninski zavarovalnici; holandski jezik obvlada kot rodnega. Zna pa tudi nemško in slovensko in še kaj.

Ko je nekoč folklorna skupina obiskala slovenske zdomce na Holandskem, je spoznal nečakinjo selskega župnika, Zofko Vautijevo. Začela sta si dopisovati. Prišlo je do obiska v Selah in končno do poroke med njima. Zakon je srečen, kar potrjujejo otroci in lastni dom.

Po pristrčnem slovesu me je vlak odpeljal iz Aachna spet v Köln in od tam v Bonn. Hubert je bil že na postaji in me je spremil domov. Po večerji mi je pokazal slike iz vojnega časa in mi nekatere tudi podaril. Obujala sva spomine na tovariše in na dneve trpljenja na ruskih frontah. Kakor smo se med vojno vkup natepli, smo se ob koncu spet razšli. Spomini so nam obledeli in za mnoge nisva vedela več imena. Samo nekateri izrazitejši so nama še znani, pa tudi ne veva, kje sedaj prebivajo. Mnoge pa krije že črna zemlja. Padli so na frontah, umrli v ujetništvu, ali potem doma. Dvaintrideset let je dolga doba.

Tistega večera je bil k Hubertovi družini povabljen višji študijski svetnik Kusch, ki je Huberta vozil že večkrat po Koroškem. Prenočeval je na Blatu, pri mojem sinu Valentinu, čez dan pa smo šli na izlete v okolico.

Ko smo naredili načrt še za prihodnji dan, sta me znanca spet spremila v hišo bogoslovcev, kjer sem prenočeval. Zjutraj bo treba zgodaj vstati in se z avtobusom odpeljati v Waldbröhl. Že nocoj smo telefonirali tjakaj.

Luksuzni avtomobil za drag denar

Drugo jutro sem po zajtrku našel avtobus že na določenem mestu. Za deset mark sem dobil povratno vozovnico do Waldbrölla. Sopotnikov je bilo malo, zato smo se bolj zanimali eden za drugega. Pred menoj sta sedeli dve ženski z deklico. Ogledovali sta ilustrirano revijo s hrvaškim naslovom. Zaslutil sem, da sta Jugoslovanki, na začasnem delu v Nemčiji. Nave-

zal sem pogovor z njima in ju vprašal, kateri narodnosti v Jugoslaviji pripadata. Nista radi povedali da sta Hrvatice. V tujini se izdajajo le pod skupnim imenom: Jugoslovani. Oglasila se je tudi mala, ljubka deklica in povedala: „Ich kann deutsch sprechen und auch jugoslawisch.“ „Znam govoriti njemački i jugoslavenski.“ „Moje ime je Neda,“ mi je povedala.

Njena mama je imela v torbi table za avto. Povedala mi je, da je šla ponje v Bonn. Pritrdili jih bodo na novo vozilo in se nato odpeljali v Jugoslavijo na dopust. „Kakšen avto pa ste kupili? Rabljenega,“ sem naivno vprašal. „Kaj, rabljenega, novega smo kupili! Mercedes 220!“ Čudil sem se, da kaj takega zmorejo. „Zašto onda radimo,“ je dejala samozavestna delavka. Povedala je, da hodita na delo oba z možem in da sta morala dolgo varčevati, dokler ni prišel dan veselja, ko bodo z lastnim „mercedesom“ pribučali v rodno selo.

Razgovor z učiteljico — Nemko

Ta naš razgovor je z zanimanjem poslušala mlada gospodična — Nemka. Slišala je ob mojem vstopu v avtobus, da govorim tudi nemško, zato me je vprašala: „Ste tudi vi Jugoslovani, ali znate le ta jezik?“ Povedal sem ji, da sem sicer Avstrijec, sem pa slovenske narodnosti, ki živi na Koroškem. Slovenci smo eden izmed jugoslovanskih narodov.

„Pri vas tam doli, se je le nekaj zganilo. Sedaj boste dobili dvojezične table,“ je vedela povedati. Dejal sem ji, da so zakon o manjšinah sklenili v parlamentu brez upoštevanja naših predlogov in da Slovenci nismo zadovoljni s to enostransko odločitvijo. „To se tudi meni zdi, da je nepravilno!“ „Narodnostnim skupinam je treba dati vse možnosti razvoja. Potem bodo zadovoljne in si ne bodo želeli spreminjati meja,“ je menila gospodična. Povedala mi je tudi, da je letos končala učiteljske in že dobila službo.

Danes se bo peljala v Waldbröhl, da si šolo in razmere ogleda na kraju samem. Poučevala bo otroke staršev, ki se vračajo iz Romunije v matično deželo, Nemčijo.

NAŠ TEDNIK PRED 20. LETI — NAŠ TEDNIK PRED 20. LETI — NAŠ

Pismo iz Podjune

Gotovi koroški krogi se v zadnjem času močno trudijo, da pokažejo južno Koroško čim širšemu krogu svojih pristašev in funkcionarjev v svoji luči. Zato prirejajo vedno bolj pogosto propagandne vožnje v tako imenovani „Grenzland“. Sicer pa imajo te vožnje vedno iste cilje — namreč bogato obloženice mize v Leitgebvi hiši v Sinči vasi in pri Metnitzu v Pliberku.

O eni takih voženj poroča celovška „Volkszeitung“ v svoji številki z dne 26. 11. 1957. Zbotali so skupaj sekretarje svoje stranke iz vseh zveznih dežel Avstrije, da jih plastično pouče o „dejanskem“ položaju južne Koroške. Pri teh propagandnih vožnjah se seveda marsikaj govori, kar ni namenjeno javnosti, le malokdaj najde pot v javnost. Pri tej zadnji vožnji so najprej odigrali vse stare plošče o letu 1920, o partizanih in izseljencih, o ogroženi meji itd. Dalje se v zgodovino niso upali poseči nazaj, da bi ne zbudili zanimanja npr. za to, kam so izginili Slovenci; saj je o njih pisalo še leta 1948 časopisje vladnih strank, da jih je okrog 70 tisoč, sedaj pa jim je serviral dr. Einspieler samo še 10 tisoč Slovencev.

Kot vnet govornik se je tudi tokrat udeleževal dr. Mayrhofer. Ker mu je zmanjkalo stvarnih argumentov o nasilju manjšine nad večino, se je zatekel tokrat k laži.

Po poročilu „Volkszeitung“ je dobesečno izjavil: „Od leta 1945 dalje smo podvrženi nasilnemu pouku slovenščine. V deželi, katere zgodovina je nemška, se morajo otroci učiti nemške zgodovine v slovenskem jeziku.“ Ta tr-

ditev je gola laž. Poleg tega, da je bila Koroška zgodovina z malimi izjemami preko tisoč let avstrijska in ne nemška, se poučuje zgodovina od leta 1945 naprej tudi v dvojezični šoli izključno v nemškem jeziku. Saj je dvojezičen pouk vendar samo na 1. do 3. šolski stopnji, zgodovina pa se poučuje šele od 5. šolske stopnje dalje.

Resnica pa je, da se tudi danes in tudi v dvojezični šoli tudi slovenski otroci uče avstrijske zgodovine v nemškem jeziku, medtem ko o zgodovini svojega lastnega naroda slišijo le malo ali pa nič.

Dr. Einspieler je svojo vlogo kot sekundant dr. Mayrhoferja in kot „Windischer“ tudi tokrat rešil v zadovoljstvo svojih gospodarjev. Ne vemo sicer, ali je zbrani gospodi povedal, da je bil do leta 1938 še Slovenec in pozneje Nemec ter da je postal Windischer šele sedaj, ko so jih znašli. Razumljivo je sedaj, zakaj skrivajo svoje goste vedno v „gostoljubne hiše“. Pač zato, da jim lažje servirajo poleg drugih dobrin tudi popolnoma zlagane storije o južni Koroški.

Tako je vsa tako imenovana skrb teh krogov za južno Koroško le navidezna in brezplodna. Dokler slikajo naše kraje v najtemnejših barvah in se ne prenehoma govoriti o ogroženi in krvavi meji, o nasilju in „Unterwanderung“, dokler se slika pridno in pošteno prebivalstvo v taki neresnični luči, pač ni pričakovati, da bi se tu usidrala industrija, ki bi nam bila tako potrebna. Tudi podjunska železnica temu ne bo mogla koristiti.

ščino slabo obvladajo in si želijo nazaj v Romunijo. Starši pa nazaj nočejo in tako so nastali problemi. Ona naj bi poučevala te otujene otroke in bi jih naj uvedla v nemško občestvo. To bo težka naloga, ki jo čaka.

(Dalje prihodnjič)

NAŠ TEDNIK PRED 20. LETI — NAŠ TEDNIK PRED 20. LETI — NAŠ

DR. IVO ŠORLI:

12

VEČNE VEZI

POVEST

Ne, tu nekaj ni v redu, ni v redu... je majal z glavo. In mora ženska vendar čutiti, kako mi bo, ko dobim to v roke! In da ne morem sesti kar na prvi vlak in poskusiti, kako bi s primerno, če treba ostro besedo še rešil, kar se rešiti da...

O, pa saj morda ji je ta zavest celo ljuba — ta zavest popolne varnosti za hrbtno svojih sovražnikov?!...

In ubogi otrok, ki se je tako veselil Jugoslavije, sva bode, svojega papačka, novih krajev, vsega, vsega — mora zdaj pisati narekovana pisma!

Ljubica, Ljubica, dete moje, saj zdaj šele slutim, kaj si mi!... Veš, dušica, takrat, ko si bila tako strašno bolna in si iztegnila svojo vročo ročico proti meni, češ: „Papaček, pomagaj, reši me ti!“ — takrat, takrat — že osem let ti je bilo — sem šele spoznal, kaj je oče! Toda če bi te zdaj imel izgubiti tako...!

Zastokal je in se spet ves sesedel na posteljo.

Toda nenadoma je mirno vstal in si obrisal oči.

„Vse to so gotovo same utvare! A če je resnično, je šele začetek in bo še čas, da kako posežem vmes. Če pa je res že vse izgubljeno...“

Dà, kaj potem? Potem bomo imeli tudi te moči in bomo vse izgubili!“ se je strmo vzravnal.

„Tako!“ je srdito vtaknil pismo v žep. „Tudi v ti stvari se bomo držali svojega starega načela: Na razburljiva pisma odgovori šele drugi, če ne tretji dan! In zdaj že mir tam notri!“

XXI.

Hodil je dolgo časa zunaj med nenavadno zgodaj na prvo prebujenje pripravljajočimi se travniki in sedel potem do pozne ure v družbi. Ves čas je čutil, da se v „malem svetu“ njegovega življenja dogajajo, da so se morebiti že dogodile velike stvari; vendar premišljevali o tem ni hotel več. „Naj se kuha in izkuha pod skorjo in brez mojega neposrednega sodelovanja!“ si je govoril. Toda, ko se je že proti jutru spravil k počitku, se vsaj živci niso hoteli pokoriti.

„Dà, če jaz, ki me niti precejšnje telesne bolečine nikoli niso ovirale, celo v ti pozni uri še ne morem zaspiti, so krivi samo živci!“ je trdo ugotovil. „Zakaj s svojimi čustvi sem v tisti eni težki uri že opravil. Moja vest mi nima ničesar očitati, zato me ne skloni nihče in nič več!“

Pa je vendar zadremal in se zbudil šele proti poldnevu. Po obedu je še nekaj časa z družbo sedel v kavarni, tu pa začutil nenadno potrebo, da bi bil spet sam. Naglo je vstal in se napolil v svojo hotelsko sobo.

„Mogoče bi bili zdaj vendar že zreli celo za odgovor gospe Almi?“ se je ustavil, ko je tam nekaj časa korakal od oken do vrat.

Sicer mu je teh zadnjih štiriindvajset ur včasih blisknilo skozi možgane, da bi se — tako res v „lastni zadevi“,

ko je človek najmanj poklican sodnik — še s kom nekako posvetoval. Prav Marega bi bil po svoji življenjski skušenosti in splošni uvidnosti najbolj primeren, a mimo tega še molčljiv. Toda že je to misel zavrnil. Če bi se vendar vse izteklo brez resnejših posledic, ali ne bi bilo njemu samemu najbolj mučno? In kar je med možem in ženo, naj, če le mogoče, ostane med njima — še vedno in brez izjeme je vsakdo, ki je začel čenčati o svojih družinskih stvareh, vsaj v njegovih očeh vse izgubil.

Dlje časa pa se je spet ustavil pri tehtanju, ali ne bi ji plačal milo za drago: pustil jo čakati na odgovor vsaj toliko časa, kakor je ona njega, ali pa še več — dokler se ne bi sama oglasila, ga zaprosila morda celo pomoči?

Toda naposled je zavrgel tudi to misel. „Bilo bi malenkostno in tudi smešno! Tu gre za prevelike stvari! In gre pred vsem tudi za otroka! Če šele koleba, jo moje resne besede morda še iztrefnejo — če je prepozno, naj bo čim prej jasno tudi to! Eno je gotovo, da imam pravico vsaj do te jasnosti, takojšnje jasnosti!“

Sedel je in vzel papir predse. Potem je pomislil, kako bo začel.

„To je vendar strašno!“ ga je naenkrat presunilo. „Da moram šele besed iskati, pri tej ženski, ko mi je srce zagorelo kakor rdeča električna žarnica, če sem nekoč sedel, da se z njo sladko pogovorim! In ko mi je bilo to vedro kramljanje tako nepopisno čist užitek, da kar nehati nisem mogel! Saj niti več ne vem, kako bi jo nagovoril!“

O, glej, kakor ona mene pač, je naglo posegel po njenem pismu. „Dragi Boris! Torej niti več „Ljubi Boris! No, pa še mi tako. „Draga Alma!“ Da, mogoče mi niti draga več ni! Dovolj bo „Alma!“ In je z mirno roko nadaljeval:

TV AVSTRIJA

1. SPORED

NEDELJA, 11. decembra: 14.15 Morski volk; televizijski film v 4 delih po romanu Jacka Londna: Dežela malih palčkov (3. del) — 17.00 Princeska na grahu; igra — 17.30 Čebelica Maja: Vigred je tu — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Srečanje z živalmi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 Adventni pogovor — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 De dovati je človeško; igra Fritz Eckhardt — 21.30 Šport — 22.05 Poročila.

PONEDELJEK, 12. decembra: 10.30 Morski volk: Dežela majhnih palčkov (3. del filma) — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Omaruru: Kamenje v puščavi — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Šport — 20.55 Ulice San Francisca: Trgovci smrti — 21.40 Poročila in šport.

TOREK, 13. decembra: 9.30 Angleščina — 10.30 Lev pozimi; spor med angleškim kraljem Henrikom II., njegovo ženo in sinom — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Zivalski raj — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kaj sem? Veselo uganjanje poklicev — 21.05 Zgodbe iz Avstrije: Ilze — 22.25 Poročila in šport.

SREDA, 14. decembra: 10.00 Nepoznano sosodstvo: Sprednja Avstrija (TV v šoli) — 10.30—11.50 Vatuzi; po romanu „Diamanti kralja Salomona“ — 17.00 Začarani grad, lutkovna igra — 18.00 Za svetovni smučarski pokal — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Srečanje med Beethovnom in Goethejem — 20.15... in ničesar drugega kot le resnica; zdravniška zgodba — 22.40 Poročila.

ČETRTEK, 15. decembra: 9.30 Francoščina — 10.30—12.15 Pustolovščine gospoda L. — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Kuhinja v televiziji — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Veselje do popotovanja; drama — 22.00 Sredozemsko morje — 22.55 Poročila — 23.00 Šport.

PETEK, 16. decembra: 9.30 Ruščina — 11.00—12.25 Toni, ti si zmešan? — 18.00 Za svetovni smučarski pokal v Grödnju — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Civilni pogum; slike iz našega „Junaškega življenja“ — 21.20 1200-letnica Kremsmünstra — 22.05 Šport — 22.10 Vohun, ki je prišel iz mraza; usoda angleškega vohuna v Vzhodnem Berlinu — 23.55 Poročila.

SOBOTA, 17. decembra: 15.35 Eroica; odlomki iz Beethovnovnega življenja — 18.00 Panoptikum — 18.25 ORF danes — 18.30 Heinz Conrads v sobo-

to zvečer — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Šport — 20.15 Veliki koncert po željah s Petrom Frankenfeldom — 21.50 Šport — 22.05 Vprašanja kristjana — 22.10 Petrocelli; film po romanu „Nočne igre“ — 23.20 Poročila.

2. SPORED

NEDELJA, 11. decembra: 18.00 Smučarska gimnastika (4) — 18.30 Zgodovina letalstva — 19.30 Pošast — 20.15 Prizma — 21.50 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 12. decembra: 18.00 Angleščina — 18.30 Na poti do otoka bogov; dokumentacija — 20.00 Štiri-desetletnik: Družinski obisk — 20.45 Opažanja o domači kokoši — 22.00 Kriki in šepetanje; film.

TOREK, 13. decembra: 18.30 Aktualno znanje — 20.00 Smrtna diagnoza; problemi mladega zdravnika — 21.40 Čas v sliki 2 — 22.15 Klub 2.

SREDA, 14. decembra: 18.00 Francoščina — 18.55 Ljudje, ki živijo nevarno (1) — 20.00 Dobro okrevanje; satirični film — 20.50 Teleobjektiv — 21.35 Čas v sliki — 22.10 Kitajska pustolovščina: Vaja v pekinškem cirkusu.

ČETRTEK, 15. decembra: 18.00 Ruščina — 18.30 Vstop prost — 20.00 Svoje dni (5) — 21.05 V božjem imenu za Mileno; film o avstrijskem slikarju in literatu Albertu Parisu Güterslohu — 22.00 Čas v sliki 2.

PETEK, 16. decembra: 18.00 Orientacija — 18.30 Portret — 20.00 Iz cejlonske džungle v schönbrunski živalski vrt — 21.20 Trailer; namig za prijatelje filma — 22.10 Čas v sliki — 22.45 High Chaparral: Jelks.

SOBOTA, 17. decembra: 17.10 Zadnji cesar — 18.00 Dejanja in nehanja gospoda Hansa: Poslovno popotovanje — 18.30 Brez nagobčnika — 20.15 Obisk v tirolski vasi — 22.00 Session; ORF Big-Band in drugi.

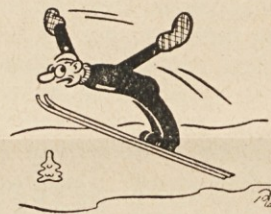
TV Ljubljana

NEDELJA, 11. decembra: 7.50 Poročila — 7.55 Za nedeljsko dobro jutro: Festival MPZ Celje 77, barvna oddaja — 8.25 625 — 9.05 Užiška republika — 10.00 Ostržek, barvna nadaljevanja — 10.25 Karino, barvna nadaljevanja — 10.55 Val d'Iserre: Smuk za moške, prenos — 12.15 Mozaik — 12.20 Kmetijska oddaja — 13.05 Poročila — Nedeljsko popoldne: Križem krašem, Zakoni divjine, Okrogli svet, Tekmovanje v badmingtonu, Steze slave, celovečerni film, Poročila — 17.50 Košarka: Zadar — Brest — 19.15 Barvna risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.00 S. Dimevski: Vapcarov — 21.05 Čolni na reki Crnojevič

gospodarjenju s prostorom, vmes poročila.

PETEK, 16. decembra: 8.45 TV v šoli: Dnevnik 10, Slovensčina, Ruščina, Pravljičica, Obiščite z nami — 10.00 TV v šoli: Angleščina, Risanka, Zgodovina — 15.50 Mozaik — 15.55 Hokey: Brno — Jesenice, prenos. V 1. odmoru Športna oddaja, v 2. odmoru Obzornik — 18.15 Pisani svet — 18.45 Odlivanje v kovine — 19.15 Barvna risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.05 Jennie — 21.00 Razgledi — 21.35 Spencerjevi piloti — 22.25 TV dnevnik — 22.45 Šahovski komentar.

SOBOTA, 17. decembra: 8.00 Profesor Baltazar — 8.10 Moj prijatelj Piki Jakob — 8.25 Potovanje okrog sveta — 8.40 M. Belina: Kaj je igranje — 9.05 Pisani svet — 9.35 Varstvo pri delu — 9.45 Odlivanje v kovino — 10.15 Dokumentarna oddaja — 11.00 Jennie — 11.50 Jugoslovanska trim-ska televizija — 17.30 Obzornik — 17.45 Mozaik — 17.50 Vasilijca prekrasna — 19.15 Barvna risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.00 Smešni obraz — 21.45 TV dnevnik — 22.00 625 — 22.40 Glasbena oddaja.

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 11. decembra: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša dario vam bo.

PONEDELJEK, 12. decembra: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — M. Kumerčreč: Iz popotne torbe. **TOREK, 13. decembra:** 09.30—10.00 Land an der Drau — dežela ob Dravi — 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Šport — Otroci, poslušajte!

SREDA, 14. decembra: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Veseli val. **ČETRTEK, 15. decembra:** 13.45—14.45 Celovski radijski dnevnik — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

PETEK, 16. decembra: 09.15—09.30 V. Polanšek: „Kako nastane knjiga?“ (Šolska radijska oddaja za šolarje od 3. šolske stopnje naprej) — 13.45—14.45 Celovski radijski dnevnik — Mladina in šport.

SOBOTA, 17. decembra: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

CRUTAR CENTER MÖBEL + ELEKTRO

Barvni televizor
slikovna žarnica
(ekran) 66 cm.

Elektronika z modulacijsko tehniko

S 9950.-

Vaš stari aparat zamenjamo po najvišjih cenah

Naš tednik

Informacija iz prve roke

„Tvoje čudno pismo je učinkovalo name pač tako, kakor si mogla in morala pričakovati — saj bistrine ti pri-sojam dovolj. Učinkovalo pa je, kakor pljuska hladne vode na razgretega moža. Poudarjam vsako besedo! Tak pljuska v prvem hipu celo zapeče; toda takoj nato ohladi. Če namreč prileti na glavo — možu! — Potem sem tisti ‚brlog‘ spet odpovedal, ker ga tudi jaz ‚spricho razmer‘ ne morem ‚več opravičiti‘! Svoje stvari, ki jih imam s seboj, spravim v Rominje in sem brzjavil tudi dr. Žaniču, naj one iz Pulja naslovi naravnost tja. Dr. Streclu sem javil, da nastopim službo v trgu, brž ko mi pripravi ordinacijski sobi.

To je pravzaprav vse, kar ti imam poročati. Ne boj se, da te bom še nadlegoval; če boš želela priti, se boš zdaj blagovolila oglasiti ti!

Ker te moram smatrati še za svojo ženo, te prosim, da se, dokler nosiš moje ime, vsaj po ulicah ne kažeš — in že celo ne v smehu — s ‚starejšimi gospodi polkovniki‘ in tako dalje! Ne bi maral več prenašati začudenih obrazov svojih rojakov, ki bi lahko pričakovali, da vsaj pri drugih spoštujemo globoko narodno žalovanje.

Otroku — je še Ljubica ali samo ‚hčerka‘? — za danes še ne pišem, čeprav se mi je hudo odreči. Oče je zadnji, ki sme siroto begati... In ker vem, da je s silo ne bi dobil — predobro si zastražena! — je pač tudi zahteval ne bom. Prvi prevažni korak glede nje — tisto z italijansko šolo — si napravila brez mene in moram pač tudi vse ostalo prepustiti tvoji vesti.

S tem do nadaljnjega zdravstvuj!“

Sam se je čudil, kako strašno ledeno mrzlo mu je ostalo srce. Še strasti mu ni bilo treba več krotiti. „Menda sem

človek, ki more ljubiti edino, če je ljubljen sam!“ je temnega obraza zamrmral.

Toda že je spet majal z glavo. Saj pretiravam — prav gotovo pretiravam!... In pač sam ne verjamem, da je že tako hudo... Toda, kar sem napisal, naj ostane — če se motim, ji bo vsaj opozorilo, da igra zelo nevarno igro!

XXII.

Naslednji ponedeljek se je odpeljal v Rominje, da vse pripravi. Dr. Strelec se je sam podzival, da je bilo delo skoraj skončano, a odločil se je še, da mu spredaj v vili izprazni lepo sobo na vrt.

Ko se je Kocjančič vrnil v Maribor, ga je na njegovi mizi čakalo ženino pismo.

„To pot se je pa malo bolj mudilo!“ je skomignil. „No, da vidimo! Bože moj, kar dvanajst strani!“

„Ljubi moj Boris!

... Vem, da človeku človeka, osobito še žensko bitje, ni vedno lahko razumeti... zlasti, če se to nesrečno bitje niti samo sebe razumeti več ne more...

Po romanih često čitamo: ‚Prišlo je nad njega... nad njo... kakor vihar...‘ Tak vihar je sedaj zavihral tudi čez moje ubogo srce...”

Kocjančič si je na tem mestu poiskal rdeč svinčnik, napravil za besedo „srce“ navpično črto, vzel nov večji zavitek, vtaknil vanj pismo, mirno zalepil in spravil v predal.

Potem je segel po papirju in napisal:

„Tvoj list začne tako-le: (Prepisal je iz spomina, kar je bil pravkar prebral). Ko sem dospel do tu, sem si z rdečim svinčnikom za zadnjo besedo napravil znak, tvoje pi-

sanje spravljal v nov zavitek in ga zaprl. Prav v prvem hipu mi je prišlo celo na um, da bi kar na ta zavitek napisal tvoj naslov in ti vse skupaj vrnil; toda pomislil sem, da mi tvoje govorjenje lahko še prav pride, ker je gotovo zelo ‚odkritosrčno‘. Verjela pa mi boš brez dvoma tudi tako, da preko rdečega znaka vsaj za sedaj nisem prišel.

Ali si od moje ‚uvidenosti‘ pričakovala res še to, da bom prenesel tvoje srčne izlive, ki se name niti nanašati ne morejo, a bi bili, če se, kvečjemu nekaka miloščina, ki je ne potrebujem? Ali pa opravičevanje same sebe, ki je od matere svojega otroka že celo ne morem sprejeti!

Če mi imaš še kaj sporočiti, prosim jasno, stvarno in trezno! To je: pred vsem brez čustvene omake! Tu so mi celo številke ljubše od besed! Potrudil se bom, da mi bodo razumljivi tudi pogoji.

Jaz od svoje strani ti stavim enega: še vedno so ti odprta vrata nazaj. Tisto stanovanje tu sem, kakor sem že pisal, v resnici odpovedal; a ker je plačano za dva meseca, me je hišni gospod sam prosil, naj ga še ta čas obdržim, da poskusi spraviti noter koga po svojem okusu. Če prideš, ti tisto današnje tvoje pismo neodprto izročim.

Dajem ti še to besedo: otrok nikoli ne bo opazil, da se je med nama kaj dogodilo.

Kar zadeva naju, je vrč počen, a piti moreš za silo tudi iz takega, ki je z žico ovit. No, naposled: izumili so celo lepila, ki na oko razpoko popolnoma skrijejo.

Če mi lahko odstopiš otroka, bom pazil nanj kakor na punčico svojega očesa. Učil ga bom tudi mater spoštovati, pozneje razumeti.

(Dalje prihodnjič)

po kuhinje!

PODGERBERK — ST. KATHREIN
Škofiče/Schiefling
Tel.: 0 42 74 - 29 55 18
Celovec/Klagenfurt
Rothauerhaus
Tel.: 86 2 92

Loče: tamburaški ansambel presenetil

Presenečenje posebne vrste je bilo miklavževanje v Ločah: V nedeljo zvečer so se v nabito polni dvorani pri Pušniku predstavili občinstvu mladi tamburaši. Ansambel so ustanovili šele pred dobrim mesecem dni, s številnimi vajami — vsega skupaj šestnajst — pa so napredovali tako daleč, da so mogli v nedeljo nastopiti. Številni starši so z najmlajšimi prišli gledat, kaj so se naučili deloma zelo mladi tamburaši. V splošno zabavo vseh je Miklavž obdaroval otro-

ke, tamburaški zbor — nad 20 članov — pa je z godbo in petjem ter deklamacijami zaokrožil spored. Prijetno je bilo.

Še nekaj besed k tamburašem: Instrumente so si sposodili od sosednih društev, popraviti so jih pustili na Dunaju, tako da so sedaj v najboljšem stanju. Prve prijeme je mladim tamburašem — poleg šolarjev sodeluje v ansamblu še več mladih učiteljev, en duhovnik ter še nekateri odrasli za težje instrumente — pokazal glasbeni pe-

dagog Hanzi Gabriel, doma iz Šentjanža, ki pa živi na Dunaju. Z njim so imeli seminar.

Izvajanja so zvenela presenetljivo dobro za tako kratko dobo vaj. Po koncertu pa so posamezni člani ansambla rekli, da je na vajah še bolje šlo.

Ansambel vodi učiteljica Erika Wrolich, ki je znala otroke dobro motivirati in vodi ansambel z dokaj sigurno roko, akoravno je to

njen prvi. Motivirati pa je bilo treba tudi starše: kajti otroke je bilo treba pripeljati na vaje, pa potem tudi tam čakati, da so bile mimo, da so potem otroke vzeli zopet domov.

Jožko Wrolich je izrekel še nekaj besed zahvale ter prošnje za nadaljnjo podporo. Novemu ansamblu želimo še mnogo uspeha na nadaljnji poti.

Snemanje za ploščo „Ansambla Hanzija Artača“

Ansambel „Hanzija Artača“, ki je prvič snemal za radijske valove „Radia Celovec“ 26. novembra 1977, sestoji iz treh muzikantov in treh pevcev in sicer: Vodja ansambla in harmonikar je Hanzi Artač; kitaro igra Izidor Oraže in Albert Krajger.

Pevci so: Bernardka Sadjak in Krista Messner ter Franc Onič.

Ta idealna, vesela šestorica se je zbrala iz krajev Obirske, Šmihela, Večne vasi in Doba.

Hanzi Artač je po svojem čustvu, znanju in pridnosti zvišal melodije; Milka Hartmanova pa je tem melodijam splela besedila.

Namen ansambla je, da mladi idealisti dajo silo duha, čustvo srca, vrednoto kulture petja in muzike svojim bratom, narodu slovenske Koroške.

Melodija osvaja srca. Ansambel vadi vsak teden po dva ali trikrat, v Šoštarjevi dvorani v Globasnici. Prvi korak v javnost je ansambel napravil na festivalu narodno-zabavne glasbe v Števerjanu julija

1977. S polko: „Lepa si, Podjuna“ ter z valčkom „Mati“ se je ansambel uvrstil v finale ter bil nagrajen z lepim pokalom.

Doma je ansambel imel dva nastopa in sicer na povabilo SPD „Trta“ v Žitari vasi pri Rutarju in na povabilo SKD „Globasnica“ za nastop v hotelu „Korotan“ v Sekiri ob Vrbskem jezeru.

Veliko presenečenje za „Ansambel Hanzija Artača“ je bilo vabilo za radijsko snemanje. S tem so bile vse žrtve dolgih poti in prečutih nočnih uric bogato poplačane.

„Ansambel Hanzija Artača“ se tem potom zahvaljuje vsem, ki so z dobro voljo prispevali, da je nov „Ansambel“ mladih muzikantov in pevcev zaživel in bo z mladimi močmi obogatil slovensko glasbeno kulturo.

Hvala Vam, dobrotniki: gospa Rozika in Albert Smrečnik — da sta nam v svoji gostilni dala topli prostor za vaje, in sta nas zapeljala s svojim avtom v Števerjan. Zahvalimo se Milki Hartmanovi za bese-

Šentjakob: občni zbor SPD „Rož“

Dne 26. novembra je bil v Šentjakobu občni zbor slovenskega prosvetnega društva „Rož“. Številni člani in interesenti so se zbrali, udeležil se ga je tudi tajnik Kršćanske kulturne zveze Nužej Tolmajer.

Dosedanji predsednik Jozej Sticker je podal poročilo o društvenem delovanju. Šentjakovski prosvetaši se prizadevajo, da bi imeli lastno repertoarno politiko, saj so vadili komade in nastopili z njimi, ki jih druga društva ne uprizarjajo. V zadnjih letih so uprizorili Tavčarjevo „Cvetje v jeseni“, Greidanusovega „Hodla de Bodla“, Erdmannovega „Samomo-

dila, ki dajo melodijam živega, domačega soka.

Hvala gospodu dr. Vrbincu, da nas je dobrohotno sprejel in vodil snemanje. Torej hvala vsem, ki so bili z dobro voljo z nami na poti ustvarjanja in trdega dela in naj dobre volje prisluhnejo našim srčnim utripom in glasovom, ki jih ubira naša „muzika“ in slovenska materina „beseda“.

Navdušeni poslušalec

rilca“, Holbergovega „Jeppeta s hriba“, Medvedovega „Kacijanarja“, Suhodolčanovo delo „Narobe stvari v mestu Pedpedi“ ter Caldernov „Dama-škrat“, sodelovali pa so še pri drugih igrah. Za vse te igre so imeli blizu sto vaj, z njimi pa so nastopili po številnih krajih našega ozemlja.

Na občnem zboru je bil izvoljen tudi nov odbor, kateremu predseduje Franci Krištof, podpredsednik je Ludvik Sereinik, tajnik Franci Gabriel, blagajnik pa Tomi Mikl. V nadzornem odboru so Mihej Amruš, Franci Mečina, Franc Janežič ter Angela Gaggl.

Novoizvoljeni predsednik Krištof je izrekel besede zahvale in priznanja svojemu predniku, zahvalil se je za zaupanje ter za sodelovanje.

Osrednja točka v programu novega odbora: uprizoritev „Miklove Zale“ na zgodovinskih tleh prihodnjji marec — ob 500-letnici turških vpadov.

Galicija: občinska seja

Slovenski občinski odbornik Jozej Urank, pd. Kavh, je na zadnji občinski seji v Galiciji bistveno prispeval k temu, da je ostal red in zakon zakon. Kajti odbornik domovinske liste Stermitz je hotel doseči prenamembo nekega svojega zemljišča v gradbeno zemljišče.

Tozadevni kmetijski zakoni pa tega ne dopuščajo, ker je Stermitzov sosed neki kmet, ki je imel svojčas gostilno. Ta kmet pa se je

Portret Lajka Milisavljeviča: pesem je kot mamilo

Ob priliki letošnjega občnega zbora šentjakobskega mešanega pevskega društva „Rož“ prinašamo izveček iz pogovora, ki ga je vodil urednik Nedeljskega dnevnika Marjan Remic z Lajkom Milisavljevičem, soustanoviteljem in gonilno silo tega našega najmlajšega (poprečna starost pevcev 23 let) zbora. Lajka poznamo že vsi vsaj po imenu, pogovor, ki ga objavljamo, pa osvetli tudi zavzetost tega „ujetnika Koroške opojnosti“ (Marjan Remic) za koroško slovensko ljudsko pesem.

F. K.

Pravijo, da ni Korošca, ki bi tako dobro poznal Koroško kot Lajko Milisavljevič, ki pa je vse prej kot Korošec.

Lajko torej ni Korošec. Živi v Ljubljani in je zaposlen na RTV Ljubljana kot asistent režije. Vsak teden pa odhaja prek Karavank, ali pod njimi na Koroško, kamor ga vleče neka nevidna moč.

Kdaj je „zašel“ na Koroško in kaj je bilo tisto, kar ga že dolga leta znova in znova zvablja zlasti v Rož in Zilo?

— To je dolga zgodba. Izhajam iz Akademskega pevskega zbora Tone Tomšič. Petje mi že od nekdanj pomeni konjička, ki ga ne izpustim iz uzde. In tako sem se pred devetimi

leti podal s kolesom na pot prek Ljubelja na Koroško. Zbral sem notno gradivo. Prevozil sem okrog 500 kilometrov po spodnjem delu Podjune, srednjem Rožu in si spletel mrežo poznanstev.

Naslednje leto sem se spet odpeljal,

s kolesom seveda, in prepotoval Koroško od Celovca do Zilje tja do Šmohorja. Koroška pesem me je vedno bolj omamljala, spoznal pa sem tudi veliko prijateljev.

Že več let vodite pevski zbor v Šentjakobu. Kako ste postali pevovodja tega, zdaj že dobodra ubranega in priznanega zbora?

— Leta 1969 sem bil s pevskim zborom iz Celja v Šentjakobu, kjer sem se spoznal tudi z družino Stiker. Beseda je dala besedo in z Dorico sva se ob poznejšem srečanju dogovorila, da bi po štiridesetih letih praznine, v Šentjakobu ustanovila pevski zbor.

Na Koroškem ste zelo priljubljeni in občudujejo vašo vztrajnost, kako potujete s kolesom po deželi, razen tega

pa prihajate vsak teden v Šentjakob. Kako potujete, ko nimate avtomobila?

— Z vlakom ali avtobusom. Pevske vaje imamo vsako sredo zvečer. Iz Ljubljane se odpeljem ob 17.30 z avtobusom do Jesenic, nato z lokalnim vlakom do Podrožce, od tam pa s poštanim avtobusom do Šentjakoba. Slabše zveze imam za potovanje nazaj, ko moram kar petkrat zamenjati prevozna sredstva. Do Podrožce me zapeljejo z avtomobilom, od tam z vlakom do Jesenic, nato z avtobusom do Radovljice in z vlakom do Ljubljane, kamor prispem, seveda če ni zamud, ob 1.30 zjutraj.

Kako bi izpovedali vaš odnos do Koroške in Korošcev, če tokrat prezreva koroško pesem, ki vas je omrežila?

— V Ljubljani, kjer živim in delam, nimam ničesar, kar bi me vezalo na to mesto. Zato zahajam, kadar le utegnem, na Koroško. Tam imam svojo družbo in prijatelje. V Šentjakobu se počutim kot domačin. Do Zilje, ah ta čudovita Zilja, do tistih krajev pa sem naravnost sentimentalni.

Mar ob tej navezanosti na koroške kraje in ljudi kdaj pomislite na ločitev; reciva na to, da bi nekoč iz kršćnegakoli vzroka prenehali zahajati na Koroško?

— Kdove kaj prinaša prihodnost. Na to zdaj ne mislim. Kar pa zadeva zbor, moram reči, da mi ne bi bilo vseeno kakšna bi bila njegova usoda. Ta je kot moj otrok, ki ga povijam in negujem. Morda se bo našel kdo iz naših vrst, upam da se bo, ki bo nekega dne nadaljeval moje delo.

Kajpak mladi zavzetež zdaj ne gleda v daljnjo bodočnost. Dovolj je zavzet s sedanostjo. Zbor mu ne pomeni zgolj konjička, ki ga zvesto drži na uzdi, ampak tudi opoj.

— Pesem je kot mamilo, pravi. Ko te zgrabi, te ne zapusti. Je kot alkoholna pijača. Ko se je privadiš, je ne moreš opustiti.

brnil prenameniti svoj grunt, saj bi potem moral plačati tudi višje davke.

Pa je Stermitz, ki ima sam gostilno, sam predlagal prenamembo svojega — in sosedovega zemljišča, in sicer proti volji sosedu. Obvestilo o vloženem predlogu za prenamembo je viselo na razglasni deski občine. Sosed Stermitza je vložil priziv proti prenamembi, ki jo je Stermitz tako zelo želel. Toda odbornik domovinske liste ni odnehal in so se morali tako baviti občinski očetje s to zadevo. Pri glasovanju se je izkazalo, da ima Stermitz prijatelje tudi v drugih strankah. Kajti socialisti so po večini glasovali za prenamembo, dva

ŠPORTNO DRUŠTVO ZAHOMC PREJELO BLOUDKOVO PLAKETO

Pred kratkim so v Slovenjem Gradcu podelili zaslužnim športnikom, delavcem na telesnokulturnem področju in organizacijam B'oudkova priznanja za leto 1977. Žirija za Bloudkova priznanja je tokrat že trinajstič podelila najvišja priznanja za telesnokulturne dosežke na področju SR Slovenije, ki nosijo ime po veliki osebnosti slovenskega športa, graditelju številnih skakalnic in mentorju športnih društev inženirju Stanku Bloudku.

Med nagrajenimi klubi, ki so bili odlikovani z Bloudkovo plaketo, je bil prvič odkar se podeljujejo Bloudkova priznanja tudi zastopnik slovenskega športa na Koroškem, član Slovenske fizikulture zveze, športno društvo Zahomec. ŠD Zahomec je prejelo Bloudkovo plaketo za izredne uspehe v smučarskih skokih in za zasluge na področju športnega sodelovanja med sosednimi deželami. Od vsega začetka, od leta 1953 naprej, se je ŠD v Zahomcu bavilo v pretežni meri s smučarskimi skoki in želo izredne uspehe. Uspešno delo se zrcali še posebej z osvojitvijo olimpijske zlate kolajne Karla Schnabla lani v Innsbrucku. Društvo je bilo od vsega začetka pri srcu inž. Stanka Bloudka, saj mu je načrtoval obe skakalnici. Društvo je z marljivostjo in zavzetostjo vzgojilo poleg Schnabla številne skakalce, ki so se hitro uveljavili v avstrijskem in svetovnem merilu. ŠD Zahomec pa ima številne zasluge na področju športnega sodelovanja med Koroško, Slovenijo in Furlanijo-Julijsko krajino, saj opravlja plemenito vlogo povezovalja med narodi.

Bloudkovo plaketo je iz rok predsednika žirije za podeljevanje Bloudkovih priznanj Bojana Polak-Stjenke prejel predsednik ŠD Zahomec dr. Janko Wiegele.

VABILO

Zveza slovenskih izobražencev prireja skupni obisk galerije „Werner Berg“ v Pliberku. Profesor Werner Berg nas bo osebno vodil skozi galerijo in obrazložil svoja dela.

Zberemo se v nedeljo, dne 18. decembra 1977, ob 9.30 pred galerijo v Pliberku.

Prosimo vse člane, da vzamejo s seboj prijatelje in znance, tudi če še niso člani ZSI.

O d b o r

Krajevni odbori Zveze slovenske mladine Pliberk, Škocijan, Globasnica in Železna Kapla vabijo na prireditev

ZIMBABWE V BOJU

v nedeljo, 11. 12. 1977, ob 20. uri v gostilni Schwarzl v Pliberku.

Govori zastopnik Patrioticke fronte. Po predavanju diskusija. Podobna prireditve za zastopnikom Patrioticke fronte bo v ponedeljek, 12. 12. 1977, ob 19.30 v Delavski zbornici v Celovcu.

27. SLOVENSKI PLES

SPZ prireja v petek, 6. 1. 1978, s pričetkom ob 20. uri v celovski Delavski zbornici tradicionalni Slovenski ples. Tokrat bosta zaigrala mali plesni orkester RTV Ljubljana s pevko Marjano Deržaj ter narodnozabavni ansambel „Štirje kovači“. Vstopnice po 40.— šilingov dobite pri prosvetnih društvih, v Naši knjigi ter na sedežu SPZ.

od njih pa sta — skupno z manj datarji ÖVP ter slovenskim občinskim odbornikom bila proti tej protizakoniti prenamembi, kar je zadostovalo, da ni prišlo do nje.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradisce 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce štev. 2, 9065 Zrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.